Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 92 (342) ◆ Середа, 20 травня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

ПЕРШИЙ заступник Голови Верховної Ради України В. Дурдинець прийняв відомого громадського діяча і бізнесмена з ФРН, президента концерну К. Штайлмана.

У ході зустрічі обговорювалися деякі питання політичної ситуації в Україні, розвитку в республіці виробництва товарів народного вжитку. Бізнесмен виклав своє бачення реалізації ряду конкретних спільних програм щодо виробництва одягу, у чому концерн К. Штайлмана набув значного досвіду, і одержав підтримку.

Під час перебування в Києві пан Штайлман підписав угоди на співробітництво з підприємствами легкої промисловості. Перший заступник Голови Верховної Ради України висловив подяку К. Штайлману за ділову підтримку наших економічних реформ.

Бесіда відбулася в атмосфері щирої зацікавленості сторін у розширенні і зміцненні взаємовигідного співробітництва на користь народів обох країн.

ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В ПОЛЬЩУ

ВАРШАВА, 18. (Спец. кор. УКРІНФОРМ. Віктор Демиденко, кор. ІТАР-ТАКС Валентин Волков, Владас Бурбуліс). На площі перед Бельведерським палацом — резиденцією Президента Польщі — відбулась урочиста церемонія зустрічі глави Української держави. Було вишикувано почесну варту з підрозділів усіх видів збройних сил. Прозвучали державні гімни України і Польщі. Президентові України були представлені члени уряду Польщі, глави дипломатичних представництв, акредитовані у Варшаві.

Потім у Бельведерському палаці відбулись офіційні переговори Президента Республіки Польща Леха Валенси і Леоніда Кравчука.

Після завершення переговорів Л. Кравчук і Л. Валенса підписали Договір між Україною і Польщею про добросусідство, дружні взаємовідносини і співробітництво.

Керівники відповідних відомств підписали ряд угод та інших документів з різних галузей двостороннього співробітництва, в тому числі про взаємодію в розвитку сільського господарства і транспорту, про розширення зв'язків у сфері науки, освіти і культури, про прикордонні переходи, міжнародний дорожній транспорт.

Президент України Л. Кравчук поклав вінок до могили Невідомого солдата в центрі Варшави.

Цього ж дня Президент України Л. Кравчук прийняв у своїй резиденції Голову Ради Міністрів Польщі Яна Ольшевського.

Прем'єр Польщі зробив деякі конкретні пропозиції, висловивши готовність Польщі сприяти Україні у здійс-

(Закінчення на 2 стор.).

З'ЇЗД ЛИТОВЦІВ У КИЄВІ

Громаду литовців України створено на їх першому з'їзді, який відбувся в Києві. У ньому взяли участь делегати з Вінниці, Кіровограда, Луганська, Львова, Києва і Київської області. З'їзд затвердив статут Громади і прийняв рішення про створення її філіалів у різних містах нашої держави, де проживають литовці. Вона об'єднує людей, які з любов'ю ставляться до Литви, цікавляться її історією і культурою.

На з'їзді вирішено звернутись до Верховної Ради України з проханням прийняти поправку до Закону про реабілітацію жертв політичних репресій, з тим, щоб він поширювався на осіб, які були репресовані в Литві або інших державах, а тепер є громадянами України.

Одним з пунктів постанови з'їзду передбачено прохання до керівництва Держтелерадіокомпанії України про надання ефірного часу для висвітлення внутрішнього життя Громади литовців України, а також політичного, економічного і культурного життя в Литві.

З'їзд прийняв звернення до Всесвітнього товариства литовців, урядів України і Литовської Республіки, до литовців України.

Головою Громади литовців України обрано Руту Малікенайте.

ПРО ЦІНИ НА АВТОПАЛЬНЕ

Кабінет Міністрів України прийняв постанову про ціни на автобензин і дизельне пальне, що реалізуються населенню.

У зв'язку з нестабільністю цін на нафту та нафтопродукти, що надходять із Російської Федерації та від інших постачальників, постановою надано право Раді Міністрів Республіки Крим, обласним, Київській і Севастопольській міським державним адміністраціям тимчасово встановлювати для розрахунків з населенням єдині по регіону ціни на автобензин і дизельне пальне. При цьому слід виходити з ціни придбання цих нафтопродуктів, витрат обертання нафтопродуктозабезпечуючих підприємств і організацій та граничного рівня рентабельності у розмірі 20 процентів до витрат обертання. Порядок застосування цін на вказану продукцію мають визначити Міністерство економіки разом з Міністерством фінансів та державною компанією «Укрнафтохім».

Актуально

Слідом за Туреччиною

Демократичною, правовою й світською державою з президентським правлінням проголошено Туркменистан у новій Конституції республіки. В Основному Законі проголошується також приватна власність на засоби виробництва, землю, матеріальні та інтелектуальні цінності, закріплюється правовий статус особи та політичний плюралізм. Верховна Рада Туркменистану віднині називатиметься Меджлісом.

Жодних поступок

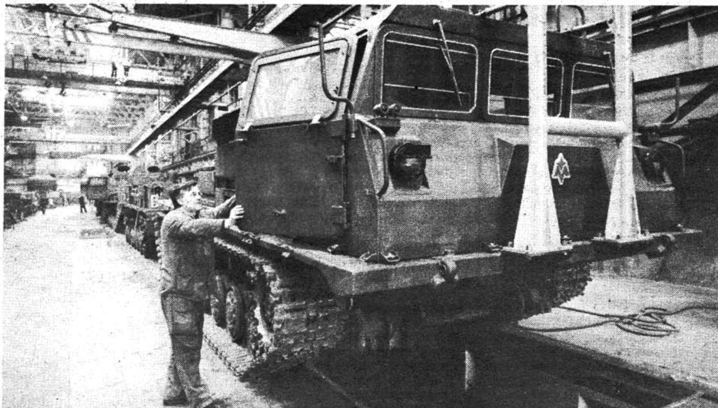
Ситуація в Придністров'ї далека від стабілізації. Скоріше навпаки — продовжує загострюватися, заявив Президент Молдови Снєгур. За його словами, у цьому винні «проімперські сили в Москві», які підтримують сепаратистів Лівобережжя. У виступі перед журналістами після переговорів з румунським Президентом Ілієску Снєгур підкреслив, що керівництво Молдови не збирається поступатися Придністров'ям.

Карабаху вже замало

Три стратегічно важливі висоти поблизу нахічеванського міста Садарак захопили вірменські формування. До цього штурмом було взято азербайджанське місто Лачін. Про це повідомив лідер Нахічеванської автономної республіки Алієв. За його словами, на кордоні Нахічевані й Вірменії точаться запеклі бої з використанням танків та бронетехніки.

Тим часом з Єревана повідомили, що не вірмени, а загони курдів, які проживають у цьому регіоні, витіснили з Лачіна азербайджанські формування.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Все змінюється. І життя, і прапори, і люди. Епоха змінюється, нічого тут не поробиш. От уже й найбільший в СНД виробник танків — Харківське ВО «Завод імені Малишева» став на рейки конверсії. Хоча й викинули на переобладнання 13 мільйонів карбованців, але ж почали випускати те, що дійсно потрібно нашій державі: і автобусні двигуни, й задні мости для «Ікаруса», і потужний автокран на гусеничному ходу. Все, до речі, і необхідніше і надійніше, ніж колишня, найкраща в світі військова техніка — танки «Т-72» і «Т-80».

Фото Бориса ДЕМБИЦЬКОГО.

ВІЗИТ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В ПОЛЬЩУ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

ненні деяких аспектів економічної реформи, зокрема, забезпечити допомогу в підготовці кадрів, у тому числі спеціалістів, необхідних у процесі запровадження української валюти. Порушувалось також питання про полегшення громадянам двох країн можливостей перетинання польсько-українського кордону, розвитку транскордонного співробітництва.

У ході зустрічі було порушено питання про обмін деякими культурними цінностями, які являють собою національне надбання обох народів.

* * *

Л. Кравчук зустрівся з керівниками польського парламенту. Як заявив віце-маршал сейму Польщі Яцек Курчевський, для поляків дуже важливим є усвідомлення того, що український народ здобув, нарешті, суверенітет.

Важливим і історичним назвав свій візит в Польщу Л. Кравчук під час зустрічі з членами парламентської групи по контактах з Україною. Підписані документи слугуватимуть основою для нових відносин між двома країнами, підкреслив він. Сподіваюсь, що сьогоднішня моя зустріч з польськими парламентаріями послужить початком таких контактів, сказав Л. Кравчук.

* * *

Польсько-український Договір, підписаний у Варшаві, має значення не тільки для наших двох країн; він вписується у більш широкий історичний контекст, заявив Президент Польщі Лех Валенса. Він виступив на урочистому прийомі в заміському палаці Віланув, влаштованому на честь Президента України Леоніда Кравчука.

Глава Української держави в своїй промові висловив надію на те, що цей візит і його результати сприятимуть подальшому плодотворному розвиткові всебічних контактів між народами України і Польщі.

(Укрінформ — ІТАР — ТАРС).

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про механізм встановлення заробітної плати працівників охорони здоров'я, освіти, науки, культури у зв'язку з введенням мінімального розміру заробітної плати 900 крб. на місяць

Верховна Рада України **постановляє:**

Виходячи з установленого мінімального розміру заробітної плати 900 карбованців на місяць і для забезпечення обгрунтованих міжгалузевих співвідношень в оплаті праці Кабінету Міністрів України підвищити з 1 травня 1992 року в середньому в 2,25 раза тарифні ставки і посадові оклади, що встановлені з грудня 1991 року, в установах і організаціях охорони здоров'я, освіти, науки і культури, які фінансуються з бюджету. При цьому тарифні ставки і оклади не можуть бути встановлені нижче розміру мінімальної заробітної плати.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ

м. Київ
12 травня 1992 року.

Парламентська хроніка

Карбюратор якось причепимо. Та куди їхати?

Денне і вечірнє засідання 18 травня

Перепрошую за порівняння, але наша економіка схожа на старий автомобіль з новими номерами і наклейками, який випхано із заводських воріт десь наприкінці «третього, вирішального, року чергової ударної п'ятирічки, виконаної за три роки». Скочуючись за інерцією з пагорба, ми вдаємо, що їдемо своїм ходом — крутимо кермо, вмикаємо сигнали поворотів, вдаючи, що обминаємо вибоїни, і навіть нахваляємося підвезти пенсіонерів, інвалідів та всіх, хто ледь дибає.

У понеділок по обіді депутати продовжували обговорення проекту Закону про республіканський бюджет. Але, як з'ясувалося, уже вкотре представлений депутатам на розгляд проект бюджету мало чим відрізнявся від розкритикованих попередніх. Вистачило поверхового погляду, щоб зрозуміти, що знову прогнозується недостатнє «впорскування» державних асигнувань не тільки в різні галузі народного господарства, а й у різні регіони держави. Про це невпинно говорили на сесії депутати з Донбасу, Житомирської, Чернівецької та інших областей, часом навіть беручи на озброєння вибухонебезпечні політичні аргументи на зразок гасел «Пограбування Донецька веде до відділення Донецька». На думку, багатьох із них, це пограбування відгукнеться не тільки спадом економіки, а насамперед соціальним вибухом. Уже незабаром, як стверджувалося за рахунок такого бездефіцитного бюджету не стане коштів для виплати підвищеної зарплати тим же учителям, лікарям, пенсій пенсіонерам. Адже тільки одній Донецькій області, як заявив депутат Ю. Звягільський, не буде додано на охорону здоров'я, освіту і культуру 19 мільярдів карбованців. Разом з тим лише армія і Служба безпеки, як зазначав депутат В. Дудченко, згідно із запропонованим проектом отримають із державного бюджету на 24 мільярди карбованців більше, ніж їх планується виділити на всю соціально-культурну сферу. Якщо це так, то, погодьтесь, скоро і армії, і СБУ нічого й нікого буде захищати.

Деякі депутати «копали» глибше: уряд Фокіна боїться непопулярних економічних заходів, він пішов на створення майже бездефіцитного бюджету з тим, щоб узяти кредити за кордоном, добре при цьому знаючи, що розраховуватись за них йому вже не доведеться. А без внутрішнього державного боргу, на їхню думку, нам сьогодні не оздоровити ні виробництва, ні фінансової системи...

Зізнатися, я був шокований, коли Вітольд Павлович у розпалі пристрастей заявив, що саме депутати вимагали від уряду бездефіцитного або малодефіцитного бюджету.

В результаті, незважаючи ні на запевнення багатьох депутатів, що проект Закону про бюджет України треба приймати за основу (п'ятий місяць державний двигун працює без цього своєрідного карбюратора), ні на наполегливість головуючого Івана Плюща, позитивного рішення ухвалити не вдалося. Нічого не дали і спроби нагадати депутатам про аннали історії, до яких можуть потрапити їхні імена, якщо вони голосуватимуть поіменно. Верховна Рада (не будемо уточнювати, хто із чого при цьому виходив) показала свій характер і норов. Після двох голосувань, здавалося, у повітрі зависла мить якоїсь безвиході. Рятівну соломинку запропонував депутат В. Пилипчук: дозволити уряду України працювати у першому півріччі 1992 року за поданим проектом Державного бюджету на 1992 рік з урахуванням висновків комісії Верховної Ради України; до 15 червня 1992 року подати на розгляд Верховної Ради проект Державного бюджету України на друге півріччя, виходячи з принципу консолідованого дефіциту бюджетів Рад усіх рівнів і, по-третє, до 15 вересня подати на розгляд комісій Верховної Ради проект Державного бюджету на весь 1993 рік. Однак, втретє ставити питання на голосування І. Плющ не ризикнув.

**Анатолій БЕНЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».**

Постанова — ще не бюджет

Ранкове засідання 19 травня

Народні депутати продовжили обговорення проекту Державного бюджету на 1992 рік, яке успішно завершилося прийняттям Постанови Верховної Ради «Про Державний бюджет України на 1992 рік». Проте постанова, по-суті, це тільки побажання. І той факт, що навіть її обговорення тривало близько двох годин, змушує визнати: запропонований урядом проект бюджету далекий від досконалості, і в такому вигляді Верховна Рада його не прийме. Передано на доопрацювання в комісіях і законопроект «Про представництво Президента України в Республіці Крим», обговорений у першому читанні. А за чотири хвилини, що залишилися на пропозиції, так і не прийняли рішення про закриття засідання Верховної Ради.

Щодо Державного бюджету, то доопрацьований його варіант (дай Бог, щоб останній) уряд має представити на розгляд Верховної Ради до 15 червня цього року. Окрім того, згідно з прийнятою постановою, уряд зобов'язаний до цього ж терміну внести на розгляд депутатів проект Закону «Про державний борг». На песимістичну думку народного депутата Пилипчука, і через місяць ми отримаємо такий самий недосконалий бюджет, оскільки в цей нестабільний період і бюджет, і реформи, і податки може проводити лишень сильний уряд. Разом з тим, у нас зовсім не сформовані ні зовнішньоекономічний, ні внутрішній бюджети. Зовнішній — тому, що не сформовані відповідно дипломатичний, консульський, торговий, представницький та інші корпуси. Внутрішній — через те, що, на думку Володимира Мефодійовича, уряд просто не знає, як далі проводити реформи.

Та, як зазначили народні депутати, висловити сьогодні недовіру Вітольду Фокіну й вимагати відставки уряду — означає ще більше дестабілізувати й без того критичну ситуацію в країні. Одночасно відкинули й пропозицію доручити Кабінету Міністрів зробити розрахунки бюджету за новою системою оподаткування, ще не прийнятою Верховною Радою України. Без уваги залишилося й зауваження народного депутата Мельника, що поданий на розгляд бюджет побудований на дискримінації села. І на оновлення матеріально-технічної бази сільського господарства не виділено ні копійки.

Прийнятою ж постановою цей бюджет взято до виконання, за винятком витрат на утримання законодавчої та виконавчої влади. Фінансування на зарплату та інші витрати, пов'язані з цим, здійснюватиметься за фактичним фінансуванням першого кварталу нинішнього року. Тож можна сподіватися, що хоча б управлінський апарат не розростатиметься, однак це не рятує ні українське село, ні країну в цілому від реальної економічної кризи.

**Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».**

У постійних комісіях

ІНЖЕНЕРАМ — РОБИТИ НІЧОГО!

Сподіваюсь, багато хто пам'ятає прикрий жарт часів застою:

— Чули, Марина вийшла заміж?
— За кого?
— За якогось інженера...
— Бідолашка!

В отому «бідолашка» малось на увазі, що пересічний інженер одержував тоді за свою працю 120—140 карбованців на місяць і тому не обіцяв любій дружині розкішного буття. Нині нові часи — нові проблеми.

Цими днями постійна Комісія Верховної Ради України в порядку контролю проаналізувала, як діє в Закарпатській області Закон про зайнятість населення. Інформацію подали депутатам начальник обласного управління праці і соціальних питань Іван Чмерека і перший заступник міністра праці України Анатолій Сорокін. Присутніх вразило те, що сьогодні на першому місці серед безробітних — і в Закарпатті, і в Україні в цілому — інженерно-технічні працівники. Вслід за ними значаться економісти, бухгалтери, інші службовці. І вже потім ті, хто безпосередньо стоїть біля верстата чи ходить за плугом.

У Закарпатській області офіційно зареєстровано нині 1004 безробітних. Але ситуація розвивається так, що вже на рубежі першого півріччя ця цифра може зрости до 5 тисяч чоловік, а до кінця року сягне 20 тисяч. Головні причини — розрив сталих виробничих зв'язків, відсутність необхідної матеріально-технічної бази, сировинних ресурсів. Через це багато місцевих підприємств перебувають у кризовому стані, скорочують робочий час, зупиняють виробництво і відправляють працівників у безплатні відпустки тощо.

Закарпаття, як і інші західні області, особливо щодо зайнятості населення. Звідси і раніше на сезонні роботи до східних та південних областей, а також за межі України щорічно виїздили від 40 до 60 тисяч громадян. Тепер з різних причин цей процес значно ускладнився, що теж загострило ситуацію. Спостерігається активний відплив дешевої робочої сили до сусідніх закордонних держав. Кабінетові Міністрів і місцевим органам влади варто було б звернути на це більше уваги.

А як діє Закон про зайнятість населення в цілому в Україні?

На його основі опрацьовано і реалізується державна і територіальні програми ринку праці, створено близько 700 регіональних центрів зайнятості. Станом на 1 травня поточного року до цих центрів з проханням посприяти знайти роботу звернулося 207 тисяч громадян. Понад 51 відсоток з них були працевлаштовані. Статус безробітного за цей час з виплатою відповідної компенсації надано 29,1 тисячі чоловік. На це витрачено майже 20 мільйонів карбованців. Згідно з Законом на договірній основі з навчальними закладами формується нині система професійної перепідготовки безробітних, де щороку перенавчатиметься 350—400 тисяч чоловік.

Зрозуміло, яку відповідальність все це покладає на службу зайнятості. А вона сама ще в стадії становлення. Не скрізь навіть забезпечена належними приміщеннями, телефонним зв'язком, не кажучи вже про наявність комп'ютерної техніки, електронної інформаційної мережі ринку праці. Дуже повільно створюється державний фонд зайнятості, особливо на місцевому рівні.

І справедливими були побоювання окремих депутатів, що в разі стрімкого зростання в Україні безробіття, яке неминуче, і неуваги до цієї надзвичайно важливої соціальної служби з боку держави (як це сталося, з органами Мінсоцзабезу) той же безробітний інженер змушений буде місяцями чекати визначеної Законом про зайнятість населення мізерної допомоги.

Володимир ЧЕРКАС.

Кримська проблема

БІЛЬ СІМ'Ї НАШОЇ

СВОЄ СТАВЛЕННЯ ДО СИТУАЦІЇ В КРИМУ ВИСЛОВЛЮЮТЬ НАРОДНІ ДЕПУТАТИ УКРАЇНИ ВІД КРИМУ

Сергій КУНІЦИН:

Вважаю, що Акт, який було прийнято на сесії Верховної Ради Криму — це політично невиважений документ. Такий серйозний документ повинен мати якісь передумови. Я запитував про це і кримських депутатів, і лідерів РРК; що ж усе-таки є основою для створення незалежного Криму? Ніхто нічого конкретного не міг сказати. Говорили про якусь кримську спільність, про багатонаціональність — оце й усе.

Приймаючи Акт, хотіли написати «з огляду на реальну загрозу». Це мене взагалі шокувало. Загроза звідки? Багров відповів «Що, не зрозуміло?», мовляв, загроза з боку України. Тож давайте розберемося, чи є ця загроза. Практично кожен третій кримчанин — українець. А що сьогодні українці мають у Криму, будучи національною меншиною? Жодної газети українською мовою, жодної української школи нема. Не працює телебачення українською мовою. Тільки десь місяць тому почало працювати українське радіо. Тож, вибачте, де тут загроза, де націоналізм?

Так, справді, певні націоналістичні сили в українському парламенті є. Але хіба нема протилежних сил у кримському парламенті? Є, як є крайнощі і в найменшому населеному пункті. Але ці люди, вибачте, ще не весь народ.

Обстоюю таку точку зору: Крим має бути республікою з максимумом суверенних прав, які враховували б інтереси всього населення Криму. Для мене страшний будь-який націоналізм: російський, український, кримськотатарський. Але Крим повинен залишатися складовою частиною України. Це продиктовано в першу чергу економічною необхідністю.

Я керую містом, де 17 відсотків населення — росіяни. Однак наша міськрада послідовно і принципово займає ту позицію, що Крим має бути в Україні. Чому? Та тому, що в місті зосереджено велику промисловість, яка обслуговує і Україну, і Росію, й інші держави СНД, і закордон, але сировинна база цієї промисловості — в Україні. Наші керівники підприємств після проголошення Акта про державну самостійність сьогодні вже стурбовані, бо, на жаль, є випадки відмов з деяких українських підприємств постачати сировину. А що означатиме викинути на вулицю десятки тисяч людей, коли вся наша промисловість зупиниться?

Акт — велике безглуздя. Нам саме життя диктує бути разом з Україною. У нас у місті не бачив щасливих облич з приводу проголошення державної самостійності. Швидше настороженість, стурбованість, очікування й осмислення. Люди втомилися, адже їм, у принципі, не так важливо, в якому місці вони живуть, у кишлаці, автономії чи республіці. Людина хоче одного: купити молока, хліба, взуття для дітей, дати їм освіту, мати свою культуру тощо. В цьому питанні нам нічого дорікнути Україні, бо більше ніж за рік роботи Верховна Рада Криму зовсім нічого не зробила для реалізації своїх автономних прав, окрім закону про референдум і закону про те, щоб земельні ділянки в трикілометровій зоні від моря не можна без згоди ВР Криму нікому відводити в користування. І мої колеги, керівники курортних міст волають: треба три-чотири місяці чекати на сесію, щоб відвести шматок землі під якусь халупу. Тоді як деякі області України вже розв'язали питання розмежування власності на державну і комунальну. Ми й цього не маємо. Вийшло як: статус нібито підвищився, але реальних позитивних змін не сталося.

Тому й не всі райони Криму згодні з проведенням референдуму, зокрема Красноперекопський район. Але проти інформації про нас у Криму існує блокада. Наприклад, за останні місяці «Крымская правда» не дала жодної інформації з нашого району. Коли 25 березня цього року в нас відбулася сесія міськради, де ми звернулися до громадян не підтримати референдум, якщо визначать дату його проведення, і кореспондент написав про це, то редактор «КП» Бабашинський її не пропустив. Те ж саме сталося і з інформацією про першотравневий мітинг, в якому взяли участь усі політичні сили. Фактично всі засоби масової інформації, за винятком кількох журналістів Кримського ТБ, працюють в одному напрямі: на референдум. І люди одержують односторонню інформацію, до того ж популістську, неаргументовану. А фахівці, на яких фактично тримається економіка Криму, не можуть розповісти кримчанам про реальне становище. А вони могли б відкрити очі на багато проблем, на те, що має сам Крим і що він одержує з України. Взнавши це, багато людей задумалося б як їм голосувати.

Григорій ДЕМИДОВ:

Ситуація, що виникла навколо сесії ВР Криму, загострилася ще до початку роботи парламенту. І значною мірою цьому сприяв Закон України «Про статус автономної Республіки Крим», непродумані акції проти генерала Кузнєцова. Контролювати ситуацію було складно, але все одно рішення в тій екстремальній ситуації були прийняті виважені. Суть їх зводиться до одного: незважаючи на скасування державності Криму названим вище законом від 29 квітня цього року, ВР Криму змогла прийняти рішення, де записано: «Крим — складова частина України».

А цей закон справді схожий на акти 1945 року про ліквідацію КрАРСР, на акти Гамсахурдіа про ліквідацію Південно-Осетинської та Абхазької автономій. Бо будь-яку державність визначає сукупність юридичних принципів і ознак: наявність території, громадянства, права розпоряджатися власністю органів влади, що суверенні в прийнятті рішень. Все це було забрано з того закону. Залишено тільки назву «Республіка Крим», а фактично це рівень лише дещо вищий за рівень звичайної Ради.

Але, повторюю, ВР Криму проголосила не незалежну, а тільки суверенну державу, відносини з якою в складі України треба будувати на взаємоприйнятних засадах, обопільному договорі та угодах. Приклади таких відносин є. Коли Татарстан проголосив свій суверенітет і не підписав федеративний договір, Росія підписала з ним окремий двосторонній договір. Не хотіла, а підписала, коли Татарстан провів референдум про суверенність. На Україні ж дедалі більше поводять себе нецивілізовано і скочуються на позиції Гамсахурдіа. Це має безглуздий вигляд уже й в очах світового співтовариства, коли поряд існує суперунітарна імперська держава Росія, яка, проте, визнає декларації про державний суверенітет своїх колишніх автономій, а з Татарстаном підписує обопільні угоди, а ми в Україні розпалюємо пристрасті. Це все спрямоване тільки на виштовхування Криму з України.

Більше того, з кожним днем стає очевидніше, що в Україні посттоталітарні сили створюють унітарну надцентралізовану державу, яка не сприймає ніякої самостійності своїх регіонів.

У Криму ж, окрім Акта, було прийнято й Конституцію суверенної держави, де однозначно в третій главі записано, що відносини Криму й України будуються на основі договору, а Крим входить в Україну, а отже, не порушує її територіальної цілісності. Ця конституція не ідеальна, але вона відрегулювала міжнаціональні відносини в Криму. Ми прийняли три державні мови: кримськотатарську, російську і українську, заклали правові основи для створення національно-територіальних одиниць і формування у ВР Криму представництв депортованих народів. Ці положення повністю відповідають міжнародним правовим нормам. Тому так і незадоволені деякі депутати ВР України, що з їхніх рук вибили аргументи для розігрування кримськотатарської карти.

В України ще залишається шанс показати, що вона демократична, цивілізована держава, здатна врегулювати складну кримську проблему. Адже такі проблеми є не тільки в СНД, а й у всьому світі. Те, що Україна вирішить, може послужити прикладом для всього світу.

Крім того, прийнявши Конституцію Криму, ми відрегулювали механізм власного життя, чим вибили правовий грунт з-під ніг крайніх сил і в Анкарі, і в Москві, і в Києві, де намагалися розігрувати кримську карту. Кожен свою: хто кримську, хто українську, хто кримськотатарську. Ми вибили аргументи для цього. Анкара, Москва і Київ повинні зрозуміти: Крим хоче бути суверенною державою, яка турбується в першу чергу за добробут своїх людей і самостійне розв'язання своїх проблем у рамках тих повноважень, які ми розмежуємо з Україною переговорним шляхом. Рішення кримського парламенту працюють на демократичні сили і в Києві, і в Москві, і в Анкарі, бо реформують внутрішні відносини в державі.

Володимир СЕВАСТЬЯНОВ:

У тому, що прийнято Акт про проголошення державної незалежності Республіки Крим, частково є вина й парламенту Украни та її керівництва. Серія акцій з боку України за останніх півтора місяця дала козирі РРК і штовхнула парламент Криму до прийняття цього кардинального документа. І сьогодні вже референдуму не уникнути. Звичайно, навіть коли б не було візиту Хмари до Криму, РРК все одно шукав би приводу, щоб за щось вчепитися.

Сьогодні закликає дехто до силового тиску на Крим. Глибоко переконаний: силоміць з Кримом нині нічого не можна вдіяти. В «бій» за Крим тепер мають піти міністри й економісти. Тобто ті люди, які могли б довести економічну недоцільність від'єднання Криму від України. Не голими фразами, а цифрами про те, скільки і чого постачає Україна Кримові і навпаки. Певен: люди зрозуміють, і референдум можна виграти. І тільки тоді вже ставити питання про політичне банкрутство РРК як організації, що працює проти власного народу.

Сьогодні ж скасування прийнятих парламентом Криму актів, запровадження прямого президентського правління на півострові ні до чого не приведуть. Треба працювати з людьми, а не лякати їх. Наприклад, радіо і телебачення в своїх передачах, що стосуються Криму, мають використовувати російську мову. Здавалося б, дрібниця, але це не так. Я брав участь 29 квітня в телепередачі «Плеяда», присвяченій Лесі Українці. Першу частину ми говорили українською, другу — російською. Ефект був вражаючий: мені люди в Криму телефонували, в аеропорту говорили, мовляв, як добре що ви говорили російською. В передачі брали участь татарка, караїм, я, росіянин, і в Криму зрозуміли: з ними рахуються. З людьми треба говорити тією мовою, яка їм зрозуміла.

А щодо Акта 5 травня можу сказати: після спілкування з економістами, я сьогодні не бачу Криму, незалежного від України. Крім того, я не хочу подальшого розпаду ні України, ні Росії. Адже за Кримом підуть ті автономії Росії, що вже давно провели свої референдуми щодо незалежності. Крим для них сьогодні сигнал до атаки. Але якщо Чечня, Татарстан, Башкортостан, Якут-Саха, можна сказати, сидять на нафті, алмазах, на інших корисних копалинах, тобто мають економічне підгрунтя незалежності, то в Криму, щоб стати незалежним, навіть курортництво не допоможе. Жоден кримський туристичний заклад чи центр відпочинку не відповідають навіть одній «зірочці» міжнародної кваліфікації і зможуть давати прибуток років через десять. У цей бізнес потрібні капіталовкладення, а можлива політична нестабільність відштовхне навіть небагатьох потенційних інвесторів. Та й разові кредити — це тільки підтримка штанів, а не обновка. Не дай Боже, ми їх «проїмо», знову доведеться просити подачки чи звертатися до тієї ж України.

Записав
Володимир СКАЧКО.

УКАЗ Президента України

Про призначення Надзвичайного і Повноважного Посла України в Сполученому Королівстві Великобританії і Північної Ірландії

Призначити **Комісаренка** Сергія Васильовича Надзвичайним і Повноважним Послом України в Сполученому Королівстві Великобританії і Північної Ірландії.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
14 травня 1992 року

УКАЗ Президента України

Про призначення Надзвичайного і Повноважного Посла України в Канаді

Призначити **Лук'яненка** Левка Григоровича Надзвичайним і Повноважним Послом України в Канаді.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
14 травня 1992 року

УКАЗ Президента України

Про присвоєння військових звань

1. Присвоїти військове звання генерал-майора:

полковнику **Клешні** Анатолію Федотовичу — заступнику голови Державного комітету у справах охорони державного кордону України — командуючого Прикордонними військами України;

— полковнику **Харланову** Петру Петровичу — начальнику 79 прикордонного загону Прикордонних військ України;

— полковнику **Шугалію** Віктору Леонтійовичу — заступнику голови Державного комітету у справах охорони державного кордону України — командуючого Прикордонними військами України — начальнику управління кадрів Державного комітету у справах охорони державного кордону України.

2. Присвоїти військове звання контр-адмірала:

капітану I рангу **Алфер'єву** Ігорю Вікторовичу — командиру 5 Окремої бригади сторожових кораблів Прикордонних військ України.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
14 травня 1992 року

Телеграфним рядком з Хмельницького

МІСТО ПОВЕРТАЄ СЕЛЯН

За умов скорочення кадрів на промислових підприємствах почалася зворотна міграція — з міста у село. У зв'язку з цим облсільгоспуправління рекомендувало колгоспам та радгоспам області безплатно або за піввартості надавати новоприбулим житло, до 20 тисяч карбованців на господаря та по 5 тисяч на кожного члена сім'ї. Передбачено також інші пільги для переселенців.

«КОНТАКТ-23» ПРОТИ «ОСТАНКІНО-1»

Не встигли хмельничани натішитися «відиками» та мультиками свого обласного телебачення, як з'явився другий канал творчо-виробничого об'єднання «Контакт», що виходить в ефір на 23-му дециметровому каналі і скоро транслюватиме передачі на всю Україну. Журналісти цієї програми вважають, що в їх ефірний час глядачі не дивитимуться «Останкіно-1», оскільки їхні передачі будуть цікавішими.

«ТАЄМНА ВЕЧЕРЯ» ТРИВАЄ

Горбачовська гласність тихесенько згортається і скоро, слідом за автором, піде у відставку. 20 березня під грифом «таємно» провели своє засідання обласний оргкомітет та міський комітет соціалістичної партії. Незабаром відбулося ще одне, та жодного разу журналістів на сходку не допустили. Аналогічно діє і безпартійна структура: недавно Представник Президента по Хмельницькій області Євген Гусельников зустрічався з керівництвом обласного Руху. Кореспондентові «Голосу України» делікатно відмовили у присутності на цій «робочій зустрічі». Хоча найбільших утисків зазнають журналісти міськрадівської газети «Вільне слово».

ПРИНЦ ДАТСЬКИЙ НЕ ПРОМАХНУВСЯ

На змаганнях з кульової стрільби разом з юними стрілками Хмельницького палацу дитячої творчості брав участь принц Датський Іоахім, спадкоємець корони, який перебував у туристичній поїздці по Хмельниччині. І хоч принц не промахнувся, юні хмельничани набрали більше очок.

ВРОЖАЙНЕ КОХАННЯ

Робітниця заводу «Катіон» Людмила І. познайомилася дорогою з молодиком, привела його додому, довірила ключі від квартири. І позбулася у такий спосіб відеомагнітофону «Панасонік», 10 телевізорів «Електроніка-409 Д», двох пар сережок, шести обручок і перснів, двох овочерізок, кількох десятків доларів США та деяких інших дефіцитів, зібраних для польського ринку. Органами міліції встановлено особу «героя»-коханця.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Наші інтерв'ю

Багатство, дорожче за мільйони

Приймаючи 1980 року Державний академічний заслужений ансамбль танцю України імені П. Вірського, народний артист України Мирослав ВАНТУХ, звичайно, розумів, що його неодмінно порівнюватимуть із славетним хореографом. І не тільки в рідній країні, а й у кожній, де колектив виступатиме.

Сьогодні можна засвідчити, що ансамбль зберіг й примножив за ці роки свою славу. Нещодавно він тріумфально виступив у Франції, показавши, як писав відомий знавець мистецтва танцю Рене Сірвін, «чудову, ідеальну виставу виключного рівня».

— Мирославе Михайловичу, останнім часом ми дедалі рідше бачимо ансамбль у рідному місті. Чи змінилося щось у колективі?

— Він майже повністю оновився. Нинішні артисти — це вже мої вихованці. Кожна людина — неповторна. У мене теж свій творчий почерк. Але ми вважаємо найголовнішим зберегти в чистоті хореографічні шедеври Павла Вірського, його високу виконавську культуру та особливу манеру танцю. «Запорожці», «Повзунець», «Вишивальниці», «Гопак» стали народними класичними шедеврами. Але традиції живуть, коли вони не консервуються, а розвиваються.

— Тож репертуар ансамблю поповнюється новими номерами?

— У березні ми показали нову роботу — український обрядовий танець «Літа молодії». Крім сюїти «Карпати», що дає уявлення про фольклор Гуцульщини, Буковини, Закарпаття, з'явиться ще й «Тарнавська вертівка», створена на основі прикарпатського фольклору. А чоловічий танець з бубнами — то вже народна творчість Центральної України. Але ми не забуваємо й про інші народи, які живуть на нашій землі. Їхні традиції відтворені у вітанні-пролозі «У мирі й злагоді». У кожному концерті наскрізною лінією проходить тема доброзичливості, взаєморозуміння й дружби між людьми, постає символ України, що єднає всіх.

Мистецтво — представник історії, духовності, національної гідності народу, представник миру. І це чудово, коли ансамбль Мойсеєва танцює «Гопак», а ми — «Російський танець».

— Було б добре частіше обмінюватися такими посланцями миру...

— Нас запрошували до Москви. Але для таких гастролей потрібно багато коштів. Узагалі, це тепер проблема номер один. Мистецтво не може існувати без підтримки. Сьогодні легше виступити десь за рубежем, ніж на Україні. Зарубіжний імпресаріо заплатить за все.

— Поїдете цього року ще за кордон?

— Так, у Канаду, Ізраїль. Треба тільки, щоб зароблена нами валюта лишалася на Україні. Не можемо знайти тих 117 тисяч, які потрапили до Зовнішекономбанку. Виявилося, що лише цифри тут, а гроші десь у Москві застряли.

Але маємо вже свою рідну державу, тож надіємося на порядок. Тим і живемо. Під час зарубіжних гастролей особливо гостро відчуваєш, яка то радість — мати Батьківщину. Бачив людей, яким її втрату не змогли компенсувати ніякі мільйони.

У Ріо-де-Ж...
жив справ...
Понад 130...
підвелися ...
вітаючи н...
стояв за ...
стрим ...
крапл ...
цтво народ...
сот звичай...
піднести т...
має багату...
туру.

Людми...
Київ.

На знім...
тух — на ...

Подробиці

ЗНАЙОМТЕСЬ: РОТАРІ!

Ротаріанські клуби, що давно розповсюдились у всьому світі, на жаль, до останнього часу залишалися невідомими лише радянським людям. І тільки 1989 року в Москві та Іркутську утворилися перші два Ротарі-клуби. А на початку травня цього року відбулася прес-конференція з нагоди відкриття Київського Ротарі-клубу, де були Президент Ротарі Інтернешнл, відомий громадський діяч з Індії пан Р. Сабу, представники клубів-спонсорів київського клубу з Америки, Канади, Європи, прибуло близько 100 зарубіжних ротаріанських делегацій.

Але що таке Ротарі взагалі? Це перш за все, (з італійської) — рух, активність.

Перший Ротарі-клуб було створено 1905 року в Чикаго (де тепер його штаб-квартира).

Нині Ротаріанське товариство об'єднує за мільйон чоловік в більш як 26 тисячах клубів у 172 країнах. Весь світ поділений на 800 ротаріанських округів.

Доброчинність — одне з головних місць у діяльності клубу. Діє Ротаріанський фонд, який субсидує філантропічні й освітні програми. Щороку цей фонд дає близько 40 мільйонів доларів: на стипендії аспірантам, студентам, педагогам, журналістам; на допомогу програмі «Гуманність, охорона здоров'я і боротьба проти голоду»; а на програму «Поліо-Плюс» (масова імунізація проти поліомієліту у країнах, що розвиваються).

Ми, українці, відкрили для себе Ротарі-клуб тільки тоді, коли сталася аварія на ЧАЕС. Тоді ротаріанці показали, на що вони здатні. З містечка Лінвуд (штат Вашингтон) прибув завантажений шістдесятьма тоннами медикаментів аеробус «Мрія», відкрився центр «Дитяче серце», де почали робити дітям перші в Україні операції на серці, здійснювати програму «Діти Чорнобиля». І хоча київський Ротарі-клуб ще дуже молодий (започаткований ініціативною групою наприкінці 1990 року, об'єднує 64 чоловіка) — конкретні кроки він вже зробив і має багато планів на майбутнє.

На жаль, жінок у клубі немає, але, як не раз казав президент київського клубу Володимир Кулик: «Ми не проводимо політики дискримінації щодо жінок. Загалом, у світі — 40 тисяч ротаріанок». Тож, шановне жіноцтво, ще не все втрачено... І коли Ротарі-клуб «Київ», як його ще називають, і далі сповідуватиме філософію «маленьких справ» і, як і раніше, не чекаючи на своє відкриття, робив і робитиме конкретні справи, то ще один крок до цивілізації ми зробимо.

Алевтина КУХАРЧУК.

Реалії

ДІЛИТИСЯ ЧИ РОЗДІЛЯТИСЯ?

Сьогодні, напевне, нікого не залишає байдужим те, як розвиваються події в Криму. Мене теж. І ось чому.

Наше селище Дніпровське, в якому діє крохмале-патоковий комбінат, єднають із півостровом давні зв'язки. Щороку ми відправляємо до Криму тисячі тонн своєї продукції, що користується великим попитом на світовому ринку. Це медична глюкоза, патока, крохмаль, каротин. Так, Сімферопольська кондитерська фабрика одержує від нас понад 2 тисячі тонн патоки, консервний завод — 940, Євпаторійська харчосмакова фабрика — більше 250 тонн.

Ось я й думаю: якщо лише один комбінат забезпечує роботу більшості кондитерських, хлібопекарських, фармацевтичних підприємств Криму (за цінами, звичайно ж, не світовими), то що говорити про зв'язки з Україною в цілому! Невже цього не розуміють кримчани?

Євген БОНДАР, генеральний директор крохмале-патокового комбінату.
Верхньодніпровський район Дніпропетровської області.

Журналісти про журналістів

З'ЇЗД «НЕЗАЛЕЖНОСТІ»

Відбувся черговий з'їзд профспілки журналістів України «Незалежність» (входить до Солідарних профспілок). Були присутні делегати від Київської, Харківської, Одеської, Львівської та інших областей, Криму. Прийнято ряд резолюцій — зокрема, стосовно роботи Верховної Ради України, уряду і становища у Криму. Прийнято рішення про заснування фонду «Вільне слово» для сприяння незалежним виданням України. Створено інформаційний центр швидкого реагування для захисту журналістів та сприяння засобам масової інформації, які зазнають утисків з боку держави за об'єктивну інформацію.

Виступили гості з'їзду — редактор часопису «Сучасність» (Нью-Йорк) Тарас Гунчак, голова координаційної ради Незалежних профспілок Олександр Шейкін.

Оксана ПОДОБРІЙ.

Відродження

ЗГАДАЙМО, БРАТТЯ

У червні відбудеться вшанування пам'яті козаків, які полягли в бою з польською шляхтою під Берестечком 1651 року. У зв'язку з цією подією Рада отаманів Українського Козацтва прийняла рішення про впорядкування могил, які й донині стоять по всій Україні недоглянутими, забутими, як болючі докори нащадкам.

У постанові Ради є лише два пункти: «Зобов'язати всі козацькі осередки до Берестецьких днів впорядкувати в місцях своєї дислокації відомі їм козацькі могили» і «Під час урочистостей під Берестечком скласти перед козаками звіт про виконану роботу...». Як говориться, чітко і зрозуміло. Отак би нам в усьому!

Власна інформація «ГУ».

Уперше

ШОУ «А ЛЯ КОЗАК»

У Запоріжжі пройшов перший обласний дитячий фестиваль «Мала Хортиця». Майже 4 тисячі дівчаток і хлопчиків взяли участь у театралізованому святі «Ми діти твої, Україно!». Були вікторини, конкурс малюнків на асфальті, концерти колективів художньої самодіяльності у центральному парку міста «Дубовий гай».

На острові відбулося видовище «Грай, коло», а завершився фестиваль великим шоу «а ля козак» на стадіоні «Металург». «Мала Хортиця» — свято з ряду запланованих на кілька років заходів по відзначенню 500-річчя запорозького козацтва.

Олександр МИХАЙЛЮТА.
Запоріжжя.

Виставк...

«...
МЕД...
ТЕ...
УК...

Таку н...
діюча ви...
відкрила ...
№ 1 Рес...
ру вистав...

Її орга...
не укра...
«Політех...
нується ...
ніка».

Привер...
ція Біл...
медико-ін...
воду, зок...
повіт ...
для обо...
рументу ...
добре за...
в клініка...

Відомі...
рокардіог...
воду рад...
тури. А ...
на вигото...
дивідуал...
«штучна ...
хто й не ...

— За...
Троєщин...
ся, — ро...
відділу м...
ми завод...
мир Бає...
вже кіль...
мо апара...
який до...
змушені ...
меччині ...

На ви...
нові при...
гічних, ...
гічних к...
то зразк...
ратури ...
традицій...
ня.

Виста...
техніки ...
центром ...
в галуз...
нових м...
лікувал...
раїни.

Лю...

Київ.

Багатство, ...че за мільйони

...80 року Державний академічний заслуже...ню України імені П. Вірського, народний ...Мирослав ВАНТУХ, звичайно, розумів, що ...порівнюватимуть із славетним хореографом. ...ній країні, а й у кожній, де колектив вис...

...а засвідчити, що ансамбль зберіг й примно...вою славу. Нещодавно він тріумфально ви..., показавши, як писав відомий знавець ми...ене Сірвін, «чудову, ідеальну виставу вик...

...аїни. Але ми ...ро інші на... ...на нашій ...ії відтво...лозі «У ми... ...кожному ...ою лінією ...доброзичли...зуміння й ...ну, постає ...що єднає ...представник ..., національ..., представ...удово, коли ...ва танцює «Гопак», а ми — «Російський танець».

— Було б добре частіше обмінюватися такими посланцями миру...

— Нас запрошували до Москви. Але для таких гастролей потрібно багато коштів. Узагалі, це тепер проблема номер один. Мистецтво не може існувати без підтримки. Сьогодні легше виступити десь за рубежем, ніж на Україні. Зарубіжний імпресаріо заплатить за все.

— Поїдете цього року ще за кордон?

— Так, у Канаду, Ізраїль. Треба тільки, щоб зароблена нами валюта лишалася на Україні. Не можемо знайти тих 117 тисяч, які потрапили до Зовнішекономбанку. Виявилося, що лише цифри тут, а гроші десь у Москві застряли.

Але маємо вже свою рідну державу, тож надіємося на порядок. Тим і живемо. Під час зарубіжних гастролей особливо гостро відчуваєш, яка то радість — мати Батьківщину. Бачив людей, яким її втрату не змогли компенсувати ніякі мільйони. У Ріо-де-Жанейро я пережив справжнє потрясіння. Понад 130 тисяч глядачів підвелися в єдиному пориві, вітаючи наш ансамбль. Я стояв за кулісами і не міг стрим... сліз — ...і моя крапл... влилас... мистецтво народу. А до таких висот звичайну людину може піднести тільки нація, що має багату духовність і культуру.

Вела розмову
Людмила ІВАНЕНКО.
Київ.

На знімку: Мирослав Вантух — на репетиції.

Подробиці

...СЬ: РОТАРІ!

...ух, актив...-клуб було ...оку в Чика...-штаб-квар...

...ське товари... мільйон чо... 26 тисячах ...їнах. Весь ... 800 рота...

... — одне з ... діяльності ...таріанський ...иде філан... програми. ...д дає бли... доларів: ...антам, сту..., журналіс...там; на допомогу програмі «Гуманність, охорона здоров'я і боротьба проти голоду»; а на програму «Поліо-Плюс» (масова імунізація проти поліомієліту у країнах, що розвиваються).

Ми, українці, відкрили для себе Ротарі-клуб тільки тоді, коли сталася аварія на ЧАЕС. Тоді ротаріанці показали, на що вони здатні. З містечка Лінвуд (штат Вашингтон) прибув завантажений шістдесятьма тоннами медикаментів аеробус «Мрія», відкрився центр «Дитяче серце», де почали робити дітям перші в Україні операції на серці, здійснювати програму «Діти Чорнобиля». І хоча київський Ротарі-клуб ще дуже молодий (започаткований ініціативною групою наприкінці 1990 року, об'єднує 64 чоловіка) — конкретні кроки він вже зробив і має багато планів на майбутнє.

На жаль, жінок у клубі немає, але, як не раз казав президент київського клубу Володимир Кулик: «Ми не проводимо політики дискримінації щодо жінок. Загалом, у світі — 40 тисяч ротаріанок». Тож, шановне жіноцтво, ще не все втрачено... І коли Ротарі-клуб «Київ», як його ще називають, і далі сповідуватиме філософію «маленьких справ» і, як і раніше, не чекаючи на своє відкриття, робив і робитиме конкретні справи, то ще один крок до цивілізації ми зробимо.

Алевтина КУХАРЧУК.

Журналісти про журналістів

З'ЇЗД «НЕЗАЛЕЖНОСТІ»

...овий з'їзд ...алістів Ук...ість» (вхо...них профспі...утні делега... Харківсь...львівської та ...Криму. При...ій — зок...оботи Вер...аїни, уряду ...иму. Прий...о заснуван...ня фонду «Вільне слово» для сприяння незалежним виданням України. Створено інформаційний центр швидкого реагування для захисту журналістів та сприяння засобам масової інформації, які зазнають утисків з боку держави за об'єктивну інформацію.

Виступили гості з'їзду — редактор часопису «Сучасність» (Нью-Йорк) Тарас Гунчак, голова координаційної ради Незалежних профспілок Олександр Шейкін.

Оксана ПОДОБРІЙ.

Відродження

...ДАЙМО, БРАТТЯ

...деться вша...козаків, які ...з польською ...Берестечком ...язку з цією ...манів Укра... прийняла рішення про впорядкування могил, які й донині стоять по всій Україні недоглянутими, забутими, як болючі докори нащадкам.

У постанові Ради є лише два пункти: «Зобов'язати всі козацькі осередки до Берестецьких днів впорядкувати в місцях своєї дислокації відомі їм козацькі могили» і «Під час урочистостей під Берестечком скласти перед козаками звіт про виконану роботу...». Як говориться, чітко і зрозуміло. Отак би нам в усьому!

Власна інформація «ГУ».

Уперше

ШОУ «А ЛЯ КОЗАК»

...ройшов пер...тичний фес... Хортиця»... ...дівчаток і ...участь у те...иті «Ми ді... ... Були вік...малюнків на ...ти колектив ...модіяльності у центральному парку міста «Дубовий гай».

На острові відбулося видовище «Грай, коло», а завершився фестиваль великим шоу «а ля козак» на стадіоні «Металург». «Мала Хортиця» — свято з ряду запланованих на кілька років заходів по відзначенню 500-річчя запорозького козацтва.

Олександр МИХАЙЛЮТА.
Запоріжжя.

Виставки

«НОВА МЕДИЧНА ТЕХНІКА УКРАЇНИ»

Таку назву має постійно діюча виставка, яка днями відкрила двері у павільйоні № 1 Республіканського центру виставок та ярмарків.

Її організатор — державне українське об'єднання «Політехмед». Так тепер іменується колишня «Медтехніка».

Привертає увагу продукція Білгород-Дністровського медико-інструментального заводу, зокрема стерилізатори повіт..., що заст...уються для обробки медичного інструменту та посуду. Вони вже добре зарекомендували себе в клініках.

Відомі фахівцям і електрокардіографи Львівського заводу радіоелектронної апаратури. А от про те, що Україна виготовляє апарат для індивідуального гемодіалізу — «штучна нирка», майже ніхто й не знав.

— Завод наш у Києві на Троєщині, він лише будується,— розповідає начальник відділу маркетингу та реклами заводу «Алмаз» Володимир Баємський.— Втім, ми вже кілька років виготовляємо апарат «штучна нирка», який донедавна наші клініки змушені були купувати в Німеччині та Англії.

На виставці представлено нові прилади для кардіологічних, реанімаційних, хірургічних клінік, а також багато зразків діагностичної апаратури для спеціалістів нетрадиційних методів лікування.

Виставка нової медичної техніки стане своєрідним центром обміну інформацією в галузі медицини, посередником між виробництвом і лікувальними установами України.

Людмила РОДЕНКО,
журналіст.
Київ.

Чорнобиль

У МІНІСТЕРСТВІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Недавно відбулося розширене засідання Колегії МВС України, на якому обговорили хід виконання органами й підрозділами міністерства законів «Про правовий режим радіаційно забрудненних територій» та «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

На засіданні були присутні голова Комісії Верховної Ради з питань Чорнобильської катастрофи В. Яворівський, начальник Адміністрації зони відчуження В. Холоша, представники Мінприроди й Міністерства охорони здоров'я, обласних рад Асоціації «Чорнобиль», що об'єднує ліквідаторів — працівників МВС.

Під час обговорення йшлося за проблеми охорони Чорнобильської зони, зокрема могильників, радіоактивних відходів, матеріального постачання, житла для працівників МВС тощо. Пожежники звернули увагу на те, що за рік у зоні виникають тисячі пожеж, проте ніхто не вживає протипожежних заходів щодо лісів, лук та полів.

На думку першого заступника міністра В. Корнійчука, який доповідав на засіданні, сьогоднішні проблеми в зоні не менш складні за ті, що були в 1986 році. І майже всі промовці погодилися з міністром А. Василишиним, що Чорнобильською зоною всерйоз, окрім МВС, начебто ніхто не займається, тому частогусто доводиться виконувати не властиві міністерству функції.

За час, що минув після аварії, в зоні побувало 35 тисяч працівників МВС. Кожен десятий з них отримав опромінення понад 25 бер. 148 чоловік померли. Проти доаварійного періоду загальна захворюваність серед працівників МВС зросла майже на третину, а онкозахворювання — вчетверо.

За таких умов надзвичайно важливим є здійснення прав потерпілих. Проте і тут не все гаразд — на весь Закон «Про соціальний статус і захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» у держави немає коштів.

В. Яворівський сказав, що сьогодні стає зрозуміло: прийняли «нормальний соціалістичний» Закон з пільгами, які в цивілізованих країнах можуть викликати хіба що сміх. Отже, цей Закон — перехідний, тобто тимчасовий. Народний депутат закликав присутніх до скорішого відродження України, після чого всіх задовольнить уже закон на трьох-чотирьох сторінках.

Олексій БРЕУС.

Коротко

«ЯПОНІЯ» У СЕЛІ

Колгосп «Україна» Млинівського району за власну валюту придбав для місцевої лікарні унікальну японську ультразвукову діагностичну апаратуру. Обійшлася вона господарству в 270 тисяч доларів. Що ж, на гарне діло і «зелених» не жалко.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівненська область.

І НАВІЩО КИЯ...

...особливо коли мороз до сорока, глибокий сніг, відсутній зв'язок і попереду — 350 кілометрів гірської снігової пустелі. І за плечима — по 50 кілограмів на брата. Тоді, коли кожен крок знаменитого Шпаро фіксує кінокамера, а про першу українську експедицію на Аляску можна дізнатися лише з американських газет.

— Коли ми збиралися на Північ,— розповідає керівник експедиції Ігор Синицин,— нас не розуміли ні московські чиновники, ні місцеві. Нам казали: є у вас Карпати і подорожуйте!

Коли народилася ідея здійснити кількаетапний похід на Північ, (останній етап, на Аляску, завершився місяць тому), зустрілися з великими організаційними труднощами. І створили (у 1990 році) Науково-експедиційний центр «Київ». А всю програму назвали «Відродження».

Для довідки. НЕЦ «Київ» — некомерційна організація. Займається організацією полярних експедицій, госпрозрахунковою діяльністю: комп'ютерні роботи, іспити приладів широкого застосування в умовах Арктики і Антарктиди, пошиття та іспит кліматичного одягу для регіонів з низькою температурою, високі ремонтні роботи з застосуванням альпіністського обладнання. При НЕЦ діє школа подорожей, яка займається організацією оздоровчих подорожей у різних кліматичних поясах.

— Що може пов'язувати киян з Північчю? Хоча б те, що у знаменитій експедиції Скотта до Північного полюса (1911 рік), у драматичному суперництві з Амундсеном був українець з Полтавщини. А капітан-командор

Наші ман...

експедиції Б... Олексій Чір... лишнього ко... 60 відсотків ...котки — укр... ці ми зустр... яким приємн... рідну мову...

— Для з...нього етапу ...родження» ...ли гроші, ат...ма. І фірма ...хова компан... спонсором. ...свідчена — ...спорту, наук...від — ми м... нас було че... парник (він, ... секретар Ра... ції наукових ... України) А... група забезп...ла Гострий ... Радист наш ...ти — за аме...конами для ... треба було с... його і скла...ми йшли.

Спочатку ... перейти на ... берег з чук...ючими криж...ний ураган з...ді ми перебр...канський бе... 350 кілометр... майже не н... Аляски. Наш... велику цікав... населення: ... тамтешні га... нам прислал... Теллер, знам... в ньому зав...лантичний п... жаблі «Норг... Нобіле — ... там, поруч з ...знаком,— ...

Сенсація

НЕЗНАЙОМКА З БРОНЗОВО...

Копаючи погріб, житель вулиці Ватутіна, що в Жовтневому районі Кривого Рога, натрапив на людські кістки. Викликані на його прохання археологи встановили, що там міститься давнє поховання. Археологи вважають, що похована жінка, яка у XVIII—XIX століттях до нашої ери займала досить високе становище у своєму суспільстві. Про це свідчать багаті прикраси. На ній — бронзове намисто, інші нашийні прикраси, сережки, коло неї — бронзове шило з кістяною ручкою, одяг, оздоблений поясом з перламутрових ракушок.

За поперед...хування нале...ної катакомб...

— Дослідж...ще не закі... молодший на...ник археологі... Криворізького ...тов.— Ми бу... копки далі. ... згадують, що ...тому будинка... роках був по... як правило, ...ся над місце...хованъ.

Ла...

Кривий Рі...

Ко...

БОРЮТЬСЯ ЗА МОРЕ

Судно «Володимир Паршин» вийшло з Одеси курсом на Стамбул. На його борту — представники Українського наукового центру екології моря, депута... Вони зустрі...ми з Туреч... Румунії, зак... підвалини м... грами «Чорн... диція таком... ціо про ств...

ГОЛОС України

...ейро я пере- ...потрясіння. ...исяч глядачів ...диному пориві, ...ансамбль. Я ...сами і не міг ... й моя ...пас... мисте- ...А до таких ви- ...людину може ... нація, що ...овність і куль-

...ела розмову ...ІВАНЕНКО.

...Мирослав Ван... ...ниції.

...ОВА ...ЧНА ...НІКА ...И»

...має постійно ..., яка днями ...у павільйоні ...анського цент- ...ярмарків.

...р — держав- ...об'єднання ...Так тепер іме- ...я «Медтех-

...вагу продук- ...ністровського ...нтального за- ...стерилізатори ...аст... уються ...дичного інсти- ...ду. Вони вже ...ндували себе

...цям і елект- ...львівського за- ...ронної апара- ...те, що Укра- ...парат для ін- ...емодіалізу — ..., майже ні-

...ш у Києві на ...ише будуєть- ... начальник ...гу та рекла- ...аз» Володи- ... Втім, ми ... виготовляє- ...на «нирка», ...наші клініки ...пувати в Ні-...

...представлено ...я кардіоло- ...йних, хірур- ...також бага- ...стичної апа- ...дялістів не- ...дів лікуван-

... медичної ... своєрідним ...інформацією ...ни, посеред- ...бництвом і ...ановами Ук-

...ОДЕНКО, ...журналіст.

Чорнобиль

У МІНІСТЕРСТВІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Недавно відбулося розширене засідання Колегії МВС України, на якому обговорили хід виконання органами й підрозділами міністерства законів «Про правовий режим радіаційно забруднених територій» та «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

На засіданні були присутні голова Комісії Верховної Ради з питань Чорнобильської катастрофи В. Яворівський, начальник Адміністрації зони відчуження В. Холоша, представники Мінприроди й Міністерства охорони здоров'я, обласних рад Асоціації «Чорнобиль», що об'єднує ліквідаторів — працівників МВС.

Під час обговорення йшлося за проблеми охорони Чорнобильської зони, зокрема могильників, радіоактивних відходів, матеріального постачання, житла для працівників МВС тощо. Пожежники звернули увагу на те, що за рік у зоні виникають тисячі пожеж, проте ніхто не вживає протипожежних заходів щодо лісів, лук та полів.

На думку першого заступника міністра В. Корнійчука, який доповідав на засіданні, сьогоднішні проблеми в зоні не менш складні за ті, що були в 1986 році. І майже всі промовці погодилися з міністром А. Василишиним, що Чорнобильською зоною всерйоз, окрім МВС, начебто ніхто не займається, тому часто-густо доводиться виконувати не властиві міністерству функції.

За час, що минув після аварії, в зоні побувало 35 тисяч працівників МВС. Кожен десятий з них отримав опромінення понад 25 бер. 148 чоловік померли. Проти доаварійного періоду загальна захворюваність серед працівників МВС зросла майже на третину, а онкозахворювання — вчетверо.

За таких умов надзвичайно важливим є здійснення прав потерпілих. Проте і тут не все гаразд — на весь Закон «Про соціальний статус і захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» у держави немає коштів.

В. Яворівський сказав, що сьогодні стає зрозуміло: прийняли «нормальний соціалістичний» Закон з пільгами, які в цивілізованих країнах можуть викликати хіба що сміх. Отже, цей Закон — перехідний, тобто тимчасовий. Народний депутат закликав присутніх до скорішого відродження України, після чого всіх задовольнить уже закон на трьох-чотирьох сторінках.

Олексій БРЕУС.

І НАВІЩО КИЯНАМ АЛЯСКА...

Наші мандрівки

...особливо коли мороз до сорока, глибокий сніг, відсутній зв'язок і попереду — 350 кілометрів гірської снігової пустелі. І за плечима — по 50 кілограмів на брата. Тоді, коли кожен крок знаменитого Шпаро фіксує кінокамера, а про першу українську експедицію на Аляску можна дізнатися лише з американських газет.

— Коли ми збиралися на Північ,— розповідає керівник експедиції Ігор Синицин,— нас не розуміли ні московські чиновники, ні місцеві. Нам казали: є у вас Карпати і подорожуйте!

Коли народилася ідея здійснити кількаетапний похід на Північ, (останній етап, на Аляску, завершився місяць тому), зустрілися з великими організаційними труднощами. І створили (у 1990 році) Науково-експедиційний центр «Київ». А всю програму назвали «Відродження».

Для довідки. НЕЦ «Київ» — некомерційна організація. Займається організацією полярних експедицій, госпрозрахунковою діяльністю: комп'ютерні роботи, іспити приладів широкого застосування в умовах Арктики і Антарктиди, пошиття та іспит кліматичного одягу для регіонів з низькою температурою, високі ремонтні роботи з застосуванням альпіністського обладнання. При НЕЦ діє школа подорожей, яка займається організацією оздоровчих подорожей у різних кліматичних поясах.

— Що може пов'язувати киян з Північчю? Хоча б те, що у знаменитій експедиції Скотта до Північного полюса (1911 рік), у драматичному суперництві з Амундсеном був українець з Полтавщини. А капітан-командор експедиції Берінга (1741 рік) Олексій Чіріков — син колишнього коменданта Києва. 60 відсотків населення Чукотки — українці. І на Алясці ми зустріли українців, яким приємно було почути рідну мову...

— Для здійснення останнього етапу експедиції «Відродження» нам потрібні були гроші, атрибутика, реклама. І фірма «Київська страхова компанія» стала нашим спонсором. Команда була досвідчена — звання майстрів спорту, наукові ступені, досвід — ми мали. Цього разу нас було четверо: я, мій напарник (він, до речі, вчений секретар Ради з автоматизації наукових досліджень АН України) Андрій Спірін і група забезпечення — Микола Гострий та Ігор Вавілов. Радист наш не міг працювати — за американськими законами для роботи в ефірі треба було скласти іспит. Він його і склав успішно, поки ми йшли.

Спочатку ми спробували перейти на американський берег з чукотського дрейфуючими крижинами, але сильний ураган зірвав плани. Тоді ми перебралися на американський берег і пройшли 350 кілометрів по гірській, майже не населеній, частині Аляски. Наш похід викликав велику цікавість у місцевого населення: про нас писали тамтешні газети, привітання нам прислала мерія селища Теллер, знаменитого тим, що в ньому завершив трансатлантичний переліт на дирижаблі «Норвегія» разом з Нобіле — Амундсен. Тепер там, поруч з амундсенівським знаком,— наш, першої української експедиції. Після завершення походу ми отримали запрошення на конференцію інструкторів подорожей дикою природою, яка відбудеться у штаті Вайомінг. Їх цікавить наша методика, бо не було в Америці такої масовості туризму, як у нас. На жаль, і у нас намічається спад, у зв'язку з подорожчанням. І ми все робимо, щоб не допустити цього. Беремо замовлення від наукових установ, розробляємо прогнози, здійснюємо наукові програми. Частину заробленого надаємо нашій школі подорожей. Але режим оподаткування, на жаль, не розрізняє чисто комерційних організацій і таких, що створені не заради отримання прибутку.

А взагалі політика підтримки масового туризму повинна бути державною, оскільки навіть двотижнева подорож не просто корисна для організму — вона майже повністю оновлює його. І така підтримка з боку держави — не розкіш, а турбота про здоров'я народу.

І ще одне. Кілька місяців тому над антарктичними станціями колишнього СРСР було піднято російські прапори. Але утримувати їх самотужки Росія неспроможна. Йдеться про закриття деяких з них. І ми розробили ряд пропозицій по організації української антарктичної експедиції. Це важливо, бо вся метеослужба була сконцентрована у Росії, а у нас виробився стереотип частки цілого — відсутність кадрів, наукової системності, широти охвату. Це престиж держави, за який треба платити...

Записав Костянтин ПАРИШКУРА.

Телеграфним рядком з Черкас

ТРЕМТІТЬ, ПОРУШНИКИ!

Сесія міської Ради народних депутатів прийняла рішення про створення власного управління внутрішніх справ. Досі обласний центр мав лише два райвідділи охорони правопорядку, які з великими труднощами підтримували громадський спокій.

БЕЗ ОДЕСИ-МАМИ

Уперше обходитимуться цього літа річковики Черкас. Іноземні цивільні річкові судна з придунайських держав і Середземномор'я напряму заходитимуть у порт Черкаси. У касах річкового вокзалу вже продаються квитки для туристів і ділових людей на прямі рейси за кордон.

МРІЯ АВТОМОБІЛІСТІВ

У селі Балаклея Смілянського району мале підприємство «Довір'я» випустило першу партію дефіцитних лобових вікон для «Жигулів». До кінця нинішнього року їх буде виготовлено 50 тисяч штук, наступного — понад 250 тисяч.

МОЖЕ, ФРАНЦУЗИ НАВЧАТЬ...

Фахівці добре відомої французької фірми «Матро» посіяли у радгоспі «Вільшанський» Городищенського району 200 гектарів цукрових буряків за своєю технологією і власним дражованим насінням. Закордонні буряководи обіцяють подвоїти урожайність, про що й уклали з радгоспом договір.

БУДЬМО!

Золотоніський лікеро-горілчаний завод випустив перший «примірник» нового гіркого настою «Чумацький». Виготовлений він з використанням горобини та полину. Замість «Столичної» та «Московської», за які російська сторона вимагає високої плати, золотоношці, звернувшись до старовинних українських рецептів, готують до випуску нові види горілки, настояної на медові, калині, обліпихі, глоді.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Сенсація

НЕЗНАЙОМКА З БРОНЗОВОГО ВІКУ

Копаючи погріб, житель вулиці Ватутіна, що в Жовтневому районі Кривого Рога, натрапив на людські кістки. Викликані на його прохання археологи встановили, що там міститься давнє поховання. Археологи вважають, що похована жінка, яка у XVIII—XIX столітті до нашої ери займала досить високе становище у своєму суспільстві. Про це свідчать багаті прикраси. На ній — бронзове намисто, інші нашийні прикраси, сережки, коло неї — бронзове шило з кістяною ручкою, одяг, оздоблений поясом з перламутрових ракушок.

За попередніми даними, поховання належить до так званої катакомбної культури.

— Дослідження, звичайно, ще не закінчені,— говорить молодший науковий співробітник археологічної експедиції Криворізького музею В. Титов.— Ми будемо вести розкопки далі. Адже старі люди згадують, що на місці, зайнятому будинками, ще в 60-х роках був помітний курган. А, як правило, кургани насипалися над місцями групових поховань.

Лариса ЧУХАН, журналістка.
Кривий Ріг.

О люди, люди...

КОНСТАТУЄМО

Півдня поблизу стадіону школи № 2 міста Шахтарська пролежало крихітне тільце новонародженої дитини. Зробили цю страшну знахідку вранці учні й відразу ж повідомили вчителів і батьків. Але дзвінки у міліцію та комунтранс нічого не дали. Зрештою з прокуратури по тому ж таки телефону авторитетно констатували: «Дитина мертвонароджена». І все.

Лише опівдні вчителька Мазур власноруч поховала понівечене тільце. Тут же, біля шкільного стадіону...

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецька область.

Коротко

БОРЮТЬСЯ ЗА МОРЕ

Судно «Володимир Паршин» вийшло з Одеси курсом на Стамбул. На його борту — представники Українського наукового центру екології моря, депутати ВР України. Вони зустрінуться з колегами з Туреччини, Болгарії, Румунії, заклавши тим самим підвалини міжнародної програми «Чорне море». Експедиція також готує пропозицію про створення в Одесі міжнародного Центру морських досліджень. Водночас у Причорномор'ї проходить місячник активних дій заради порятунку моря.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

ПОГОДА

20—21 травня на Україні без опадів, лише сьогодні вдень на півдні Криму невеликі короткочасні дощі з грозами. Вітер північний, 5—10 метрів на секунду. Температура вдень 14—20, на півдні до 23, вночі 4—10 градусів тепла.

По Київській області сьогодні вдень без опадів. Вітер північний, 5—10 метрів на секунду. Температура 14—19 градусів.

Коротко

«ЯПОНІЯ» У СЕЛІ

Колгосп «Україна» Млинівського району за власну валюту придбав для місцевої лікарні унікальну японську ультразвукову діагностичну апаратуру. Обійшлася вона господарству в 270 тисяч доларів. Що ж, на гарне діло і «зелених» не жалко.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівненська область.

Реклама

БЮДЖЕТ ПІД МІКРОСКОПОМ

Точка зору

І. ПРО ЩО НЕ СКАЗАЛИ ДЕПУТАТИ

Проаналізувавши весь хід обговорення бюджету Верховною Радою, складеться враження, що поряд з безліччю зауважень, доповнень, пропозицій непоміченими залишилися дуже важливі моменти, які мають визначальний вплив на весь хід розвитку економіки і стабілізації фінансового стану.

Найперше це стосується такого показника, як доходи бюджету. В цілому на 1992 рік вони визначені в сумі 711,2 мільярда карбованців, в тому числі платежі населення складають 414,9 мільярда карбованців або 58,3 відсотка (податок на добавлену вартістсь становить 346,7 мільярда карбованців, акцизний збір — 24,4, прибутковий податок з громадян — 36,8, інші податки — 7 мільярдів карбованців).

Ці дані засвідчують про те, що основну частину доходів бюджет одержує не за рахунок господарювання, а від громадян у вигляді прямих і непрямих податків з їх заробітку. За прогнозом Мінекономіки України, фонд оплати праці громадян у 1992 році складе 429,0 мільярда карбованців, з яких буде вилучено до бюджету 96,71 відсотка.

Якщо до цього додати тридцятимільярдний дефіцит бюджету, що передбачено проектом, і він за своєю суттю є тим же додатковим податком, то виходить, що кожний з нас буде в 1992 році працювати безплатно і залишиться боржником держави. Можливо, так і задумано, але про це потрібно чесно сказати людям.

Це найбільший абсурд усіх бюджетних розрахунків. Його наявність дає підставу зробити висновок, що решта розрахунків не має реальної основи. Якщо людина майже 97 відсотків свого заробітку буде сплачувати як податки, то виникає запитання, за рахунок чого вона може задовольнити свої потреби. Звичайно, якусь частину вона отримає по лінії соціального захисту, але цього зовсім недостатньо. Тому, якщо члени уряду з трибуни парламенту, як заклинання, повторюють, що фінансова криза поглиблюється, то потрібно додавати, що вона ними успішно прогнозується і послідовно здійснюється.

Всі депутати у своїх виступах підкреслювали важкий тягар податкової системи. Та чомусь всі говорили лише про те, що це тяжко і згубно для виробництва. Погоджуємось, на виробництво вона впливає негативно, але через споживача, тому що загальна величина фонду споживання різко зменшується, а це скоригує споживання і відповідно — виробництво. Апокаліпсис неминучий.

2. КОЛИ ПОДАТКИ НЕ ЗБІЛЬШУЮТЬ ДОСТАТКУ

Слід зауважити, що податок на добавлену вартість — це податок, який стягується із нашої з вами заробітної плати, пенсії, стипендії, і до виробництва він має досить віддалене відношення. Вартість виробленого товару — тільки база для вирахування податку. Тож по суті це той же акцизний збір. А тому незрозуміло, чому депутати так активно домагаються звільнення від податку тієї чи іншої галузі. Звичайно, звільнення від податку дає змогу збільшувати прибуток. Але це погана послуга виробництву, тому що галузь або підгалузь, яка не оподатковується, має переваги в конкуренції, що не стимулює її розвитку. В той же час її внесок до загальнодержавного фонду хтось мусить перекривати. Це прихований перерозподіл коштів, який повинен мати економічну доцільність і обгрунтування, а не базуватися на емоціях і популізмі.

Податок на добавлену вартість, як свідчить досвід розвитку світової економіки, — універсальний фінансовий інструмент управління в умовах ринку. За його допомогою успішно регулюється фонд заробітної плати, рентабельність, ціни. Він дає змогу виявити і ліквідувати зайві ланки господарського управління, що виникають при проходженні товару від виробництва до споживання, оскільки росте ціна товару, а відповідно зменшується його конкурентоспроможність.

Проте податок на добавлену вартість виконує вказані функції тільки тоді, коли об'єктом оподаткування буде добавлена вартість, тобто заробітна плата і прибуток. В наших умовах податок на добавлену вартість може бути наочним прикладом того, як до невпізнанності можна змінити важливу фінансову категорію, перетворивши її з інструменту управління у звичайний фіскальний метод одержання доходів бюджету.

За діючим законодавством податок на добавлену вартість вираховується з обороту по реалізації всіх товарів як власного виробництва, так і придбаних на стороні. Це, по суті, той же податок з продажу, тільки не 5 відсотків, а 28.

Необхідно підкреслити, що податок на добавлену вартість має ще одну важливу цінність. Він дає змогу точно визначити реальну вартість кожного товару, тобто скільки він коштує суспільству, а не окремому виробнику. Тому кількість наданих пільг по податку повинна бути мінімальною. Сьогодні ж пільги складають одну третину податку, що деформує економічні пропорції.

Ще одне питання, яке обов'язково необхідно врахувати. Податок на добавлену вартість повинен мати цільове призначення. Він має використовуватися лише на конкретний вид витрат, що дозволить мати гарантовану основу соціальних витрат у державі. Сума податку повинна тісно пов'язуватися з обсягом національного доходу, фондами заробітної плати та споживання. В іншому випадку він перетвориться в гальмо розвитку економіки непередбаченої руйнівної сили.

Передумови того, що податок на добавлену вартість буде протидіяти розвитку прогресивних економічних тенденцій у господарстві України, досить вагомі. Так, незрозуміло, чому податок обчислюється з відрахувань на соціальне страхування, внесків до фонду ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи, амортизаційних відрахувань, акцизного збору та інших платежів і внесків. Це економічний абсурд, який свідчить, що наукове обгрунтування податкової системи відсутнє. Все здійснюється методом проб і помилок, примітивного копіювання чужих, далеко не кращих експериментів.

Відомо, що одна помилка обов'язково зумовлює іншу, що і сталося в даному випадку. Функціональна і змістовна невизначеність податку на добавлену вартість привела до введення податку на доходи, який, по суті, повинен виконувати ті функції, яких позбавлений податок на добавлену вартість.

Податок на добавлену вартість обчислюється із загальної суми об'єму реалізації продукції, а податок на доходи — тільки з фонду заробітної плати і прибутку. Справа не тільки в тому, що переплутані назви податків, а в тому, що це призвело до подвійного оподаткування, пріоритетності фіскальних функцій, заплутаності розрахунків, відсутності стимулів і методів впливу на процеси виробництва і розподілу, а в тому, що податкова система, і в першу чергу податок на доходи, потенційно створюватиме негативні наслідки в економіці.

Діюча система обчислення і сплати податку на доходи об'єктивно приводить до того, що до бюджету вилучається незначна сума прибутку. Так, за поданими до бюджету розрахунками, загальна сума прибутку в народному господарстві складе в 1992 році 917,4 мільярда карбованців, до бюджету буде стягнуто 198,1 мільярда, або 21,5 відсотка, в господарстві залишиться 719,3 мільярда карбованців. Звичайно, можна стверджувати, що це позитивний чинник, але він позитивний за певних умов, тобто за ринкової економіки, коли наявні на підприємствах кошти спрямовуються на розширення виробництва.

В умовах державної власності і відсутності централізованого планування залишені кошти в розпорядженні господарств є сильним дестабілізуючим чинником. Значна частина цих коштів буде використана на оплату праці у виробничій сфері. Це в свою чергу викличе ланцюгову реакцію і потягне за собою підвищення зарплати у невиробничій сфері. Коштів у бюджеті не буде, зростатиме бюджетний дефіцит і інфляція. Тому з певністю можна стверджувати, що найближчим часом нас чекає нове підвищення цін.

Підтвердженням цього є досвід підвищення цін на початку 1991 року, так званого павлівського. Ціни було підвищено в середньому більше ніж у 2 рази, але не був задіяний механізм вилучення прибутку до бюджету від підвищення цін. В результаті підвищення цін прибуток в народному господарстві України зріс в 2,2 раза і склав 91,5 мільярда карбованців. До бюджету надійшло платежів на 20,2 мільярда карбованців, відрахування до фонду соціального захисту населення склали 6,8 мільярда. Всього таким чином було вилучено 27,0 мільярда, або 29,5 відсотка одержаного прибутку. В господарстві залишилося 64,5 мільярда, але це не привело до росту капітальних вкладень, інших видів господарської активності. Проте за зниження обсягів виробництва фонд заробітної плати зріс в 3,2 раза в цілому по народному господарству, в тому числі в господарських організаціях більше як у чотири рази.

Складається враження, що в умовах постійного зростання цін, а також дії вільних цін в господарському механізмі держави повинен бути податок на прибуток, а не на доходи. За допомогою податку повинно стягуватися до бюджету не менше 45 відсотків прибутку. Практика свідчить, що нижча норма стягнення послаблює господарську активність. Крім того, необхідно окремо передбачити порядок стягнення до бюджету частини прибутку, одержаного внаслідок зростання цін, за ставкою не нижче 75 відсотків. Порядок визначення прибутку, одержаного від зростання цін, простий і загальновідомий. Відпаде також необхідність застосовувати, як обмеження, рівень рентабельності.

В цілому можна зробити висновок, що діюча в Україні система оподаткування вимагає корінного перегляду і реформування в надійний інструмент регулювання ринкової економіки. І якщо правильно організувати роботу, то протягом п'яти-шести місяців цю роботу можна виконати. Потрібно також провести наукову експертизу фінансового стану галузей і підгалузей народного господарства.

3. ...ІЗБАВ НАС ВІД ЛУКАВИХ ВИДАТКІВ

Серед видатків бюджету найбільшу тривогу викликають витрати на фінансування різниці в цінах і дотацій. В цілому вони складають 136,3 мільярда карбованців, або 18,4 відсотка. За таких розмірів дотацій бюджет не може мати позитивного впливу на стабілізацію фінансового стану в державі. Дотації — це найнепродуктивніший і економічно недоцільний вид бюджетних витрат. Ще більше їх недоцільність проявляється за дефіциту виробництва дотаційних видів продукції. Адже дотації стимулюють не виробництво, а споживання і при цьому несуть в собі елементи нерівності в споживанні. Зрівняльний характер дотацій якраз і породжує нерівність.

Дотації в такому вигляді, в якому вони існують сьогодні, — це чистий витвір деформованої, тоталітарної економіки. Посилання ж на те, що вони існують в більшості країн світу, не зовсім конкретні. В США уряд виплачує дотації фермерам за скорочення посівів окремих культур, щоб уникнути надвиробництва. В інших країнах існують дотації до цін на надлишкову продукцію, щоб зменшити її запаси. В наших умовах найбільш доцільною є ліквідація дотацій з одночасним збільшенням виплат по соціальному захисту населення.

У видатках бюджету 146,7 мільярда карбованців, або 19,7 відсотка, передбачається витратити на народне господарство. Тут різні витрати, але значна їх частина повинна бути вилучена з бюджетного фінансування і замінена банківськими кредитами, що дозволить вирішувати цю проблему шляхом створення акціонерних компаній і товариств, де й держава брала б участь, викуповуючи акції.

Найбільшу тривогу викликає зростання витрат на управлінські структури. На 1992 рік вони складуть по всіх напрямах, включаючи правоохоронні органи і органи державної безпеки, 29,6 мільярда карбованців, а це означає, що в порівнянні з 1990 роком вони зросли в 19,7 раза.

Проте вказані видатки лише частка всіх витрат на управління народним господарством держави. Значно більша їх частина відноситься на собівартість продукції. За попередніми розрахунками ці витрати складають понад 40 мільярдів карбованців на рік. Їх скорочення — одне з найактуальніших завдань сьогодення. Останнім часом у державному секторі економіки виникло безліч концернів, асоціацій, об'єднань. І все важким тягарем лягає на витрати виробництва.

Але було б помилкою примітизувати підхід до скорочення апарату управління, називаючи всіх дармоїдами і бюрократами. На сьогодні управлінський апарат включає також великий загін висококваліфікованих спеціалістів, без яких ефективне управління економікою в умовах ринку неможливе. Тому нерозумно вести з ними війну або тримати їх у бездіяльності.

Потрібно ставити питання про створення на базі нинішніх управлінських структур структури ринкової економіки. Йдеться про холдингові компанії, акціонерні товариства, інвестиційні фонди, комерційні банки, консультативні фірми тощо. Для цього потрібна державна програма реорганізації апарату управління. Це дало б, як мінімум, 20 мільярдів карбованців економії коштів в цілому.

4. ФАТА-МОРГАНА МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Не можна не звернути уваги на комплекс питань, пов'язаних із демократизацією бюджетної системи. Вона залишається жорстко централізованою, без будь-яких надій на бюджетні права місцевих Рад і органів місцевого самоврядування. Прийнятий Закон «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування» не тільки не збільшив прав місцевих Рад в питаннях бюджету і власної фінансової бази, а залишив їх у повній залежності від центральних державних органів.

За місцевими бюджетами закріплено 11 видів податків і платежів, дано право запроваджувати місцеві податки та збори, встановлено п'ять видів загальнодержавних податків і платежів, від яких проводяться відрахування по нормативах, затверджених Верховною Радою, до місцевих бюджетів.

В дійсності це не що інше, як звичайна фата-моргана. Суть її полягає в тому, що мінімальні обсяги місцевих бюджетів визначаються на основі нормативів бюджетної забезпеченості на одного жителя, які встановлюються Верховною Радою України. По-перше, невідомо, які видатки місцевих бюджетів будуть включені до цих нормативів. По-друге, чи можливі взагалі такі нормативи і на основі чого вони будуть розраховуватися. По-третє, будь-які нормативи — це шлях до зрівнялівки. По-четверте, незрозуміло, які права місцевих Рад при розробці таких нормативів.

Практично ця робота зводиться до того, що Верховна Рада затверджує нормативи бюджетної забезпеченості на даній території, потім визначає, скільки є власних доходів у даної місцевої Ради. На дефіцитну їх частину встановлює відрахування від загальнодержавних доходів. Тож така методика викликає закономірне запитання: як і в чому проявляються бюджетні права місцевих Рад?

В цьому зв'язку взагалі іронічно звучить зміст статті 11 Закону «Про бюджетну систему України», в якому сказано, що місцеві Ради самостійно розробляють свої бюджети і втручання Рад вищих рівнів і їх виконавчих органів не допускається. В чому проявляється їх самостійність і чи можуть бути серйозніші втручання, ніж ті, що передбачені законом.

Більш ніж декларативно звучить зміст статті 13 цього

(Закінчення на 8-й стор.)

Закон України

Про внесення змін до деяких законодавчих актів

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до законодавчих актів такі зміни і доповнення:

1. У Законі Української РСР «Про свободу совісті та релігійні організації»:

Останню частину статті 17 викласти в такій редакції:

«Рішення державних органів з питань володіння та користування культовими будівлями і майном можуть бути оскаржені до суду в порядку, передбаченому Цивільним процесуальним кодексом Української РСР».

2. У Цивільному процесуальному кодексі Української РСР:

1) Статтю 248^{11} викласти в такій редакції:

«**Стаття 248^{11}. Рішення державних органів, прийняті відносно релігійних організацій, що можуть бути оскаржені в судовому порядку**

У судовому порядку можуть бути оскаржені рішення державних органів з питань:

перевищення встановленого законом строку прийняття рішень про реєстрацію статутів (положень) релігійних організацій;

відмови в реєстрації статутів (положень) релігійних організацій;

володіння та користування культовими будівлями та майном»;

2) У статті 248^{12}:

частину другу викласти в такій редакції:

«Скарги на рішення місцевих державних органів подаються до обласного, Київського міського суду, а на рішення державного органу України у справах релігій — до Верховного Суду України»;

у частині третій слова «виконавчим комітетом» замінити словами «державним органом»;

3) У статті 248^{13} слова «виконавчого комітету відповідної Ради народних депутатів» і «представника виконавчого комітету» замінити відповідно словами «відповідного державного органу» і «представника державного органу»;

4) У статті 248^{14}:

у частині першій слова «виконавчий комітет відповідної Ради народних депутатів» замінити словами «відповідний державний орган»;

у частині третій слова «виконавчого комітету» замінити словами «державного органу»;

5) Статтю 348 доповнити пунктом 18 такого змісту:

«18) рішення державних органів, прийняті з питань володіння і користування культовими будівлями та майном».

II. Визнати такою, що втратила чинність Постанову Президії Верховної Ради Української РСР від 13 серпня 1965 року «Про деякі факти порушення соціалістичної законності щодо віруючих».

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
23 квітня 1992 року

ПРОЕКТ

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ПОДАТКИ ТА ПЛАТЕЖІ З ФІЗИЧНИХ ТА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Стаття 1. Дія цього Закону поширюється на всі господарські суб'єкти, що зареєстровані в Україні.

Категорії підприємств та видів діяльності, на які поширюється пільгове оподаткування, визначаються законодавчими актами України.

Розділ I.

ПОДАТОК З ОБСЯГУ РЕАЛІЗАЦІЇ, ЩО СПЛАЧУЮТЬ ЮРИДИЧНІ ОСОБИ

Стаття 2. Об'єктом оподаткування є обсяги реалізації продукції, товарів, послуг, робіт, по яких за звітний період надійшла оплата на рахунок продавця.

Стаття 3. Обсяги реалізації продукції, пов'язані з видобуванням та переробкою сировини, оподатковуються в розмірі 5 відсотків.

Стаття 4. Обсяги реалізації продукції в сфері виробництва (крім зазначених у статті 3 цього Закону), проданої юридичним та фізичним особам (окрім експорту), оподатковуються в розмірі 8 відсотків.

Стаття 5. Обсяги реалізації продукції в роздрібній торгівлі, громадському харчуванні, послуг у сфері побутового обслуговування оподатковуються в розмірі 12 відсотків.

Стаття 6. Обсяги виторгу від продажу квитків на заходи видовищного характеру оподатковуються в розмірі 7 відсотків.

Стаття 7. Транспортні, будівельні, монтажні, налагоджувальні роботи, інші послуги виробничого характеру оподатковуються в розмірі 10 відсотків.

Стаття 8. Обсяги реалізації консультаційних послуг, наукових, проектних, конструкторських робіт оподатковуються в розмірі 6 відсотків.

Стаття 9. Обсяги наданих кредитів оподатковуються в розмірі 1 відсотка в разі, якщо розмір маржі не перевищує 3,5 відсотка.

Стаття 10. У разі, якщо розмір маржі по кредитах менший від 1,5 відсотка, податок становить 10 відсотків від суми маржі.

Стаття 11. У разі, якщо розмір маржі перевищує 3,5 відсотка, то сума маржі від перевищення зазначеного рівня оподатковується в розмірі 90 відсотків.

Стаття 12. Обсяги реалізації від посередницької діяльності, оптової торгівлі оподатковуються в розмірі 9 відсотків.

Розділ II.

ОПОДАТКУВАННЯ ФОНДУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Стаття 13. Фонд заробітної плати всіх юридичних осіб оподатковується в розмірі 37 відсотків, і сума податку зараховується в державний пенсійний фонд.

Розділ III.

ОПОДАТКУВАННЯ ПОДУШНИХ ДОХОДІВ СІМ'Ї

Об'єктом оподаткування є доходи в розрахунку на рік за інтервалами кратності прожиткових мінімумів, що припадають на одного члена сім'ї. В доходи заносяться всі види доходів, окрім відсотків по вкладах в ощадбанках та дивідендів від акцій та інших цінних паперів.

У суми доходів не входять страхові платежі та виплати всіх сум погашення кредитів, орендна плата в розмірі банківського відсотка від вартості зданого в найм майна.

Стаття 14. Розміри ставок податків на інтервали кратності такі:

інтервали кратності до 1	ставки податку на інтервал %
1,0—1,5	8
1,5—2,0	12
2,0—3,0	16
3,0—4,5	20
4,5—6,0	25
6—8	30
8—10	36
понад 10	40

Розділ IV.

ПОДАТКИ-РЕГУЛЯТОРИ НА ФОНД ОПЛАТИ ПРАЦІ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ

Стаття15. У разі реалізації підприємствами продукції, товарів, послуг, робіт за межі України за демпінговими цінами в звітному місяці 60 відсотків фонду заробітної плати наступного місяця перераховується в державний бюджет. Демпінговою вважати ціну реалізації, що менша більш ніж на 20 відсотків від ціни, що складається на ринку на цей вид продукції, товарів, послуг, робіт.

Стаття 16. У разі звільнення працівників підприємства, які переходять в розряд безробітних, 70 відсотків їхнього фонду заробітної плати перераховується щомісячно (але не більш як один рік) у фонд допомоги у зв'язку з безробіттям.

Стаття 17. У разі перевищення встановленого граничного рівня рентабельності продукції для підприємств-монополістів (окрім випадку, коли дане перевищення є предметом зниження собівартості) фонд заробітної плати наступного періоду зменшується на суму перевищення рентабельності, досягнутої за рахунок збільшення ціни на внутрішньоукраїнському ринку, і направляється в державний бюджет.

Збільшення рентабельності продукції проти встановленого рівня, якщо воно досягнуто від зовнішньоекономічної діяльності, не тягне за собою оподаткування, передбаченого цією статтею.

Стаття 18. У разі збільшення досягнутого попереднього рівня фонду оплати праці підприємства без збільшення випуску продукції в натурі або без рішення Верховної Ради України сума перевищення перераховується в державний бюджет (стаття діє в умовах впровадження національної валюти України до ліквідації дефіцитності внутрішнього ринку).

Розділ V.

ПЛАТЕЖІ В БЮДЖЕТ ЗА КОРИСТУВАННЯ ЗЕМЛЕЮ

Стаття 19. Платниками за землю є всі юридичні та фізичні особи, крім тих, чиє фінансування проводиться за рахунок бюджету.

Стаття 20. Розміри місячної плати за користування землею визначаються відповідно до характеру використання в таких розмірах (див. додаток № 1).

Розміри плати за землю індексуються пропорційно темпам зростання цін в перерахунку на рік.

Стаття 21. Плата за землю, передбачена статтею 20, вноситься в місцеві бюджети.

Розділ VI.

ПЛАТЕЖІ-РЕГУЛЯТОРИ ЗА КОРИСТУВАННЯ ЗЕМЛЕЮ

Стаття 22. Плата за землю з площ, з яких не зібрано урожай (окрім випадків стихійного лиха), збільшується в 10 разів.

Стаття 23. Плата за землі, стан яких погіршився, збільшується в розмірах, що встановлюються місцевими Радами народних депутатів, але не більш ніж у 5 разів від встановленого.

Додаток № 1 до проекту Закону

РОЗМІРИ МІСЯЧНИХ ПЛАТЕЖІВ ГОСПОДАРСЬКИХ СУБ'ЄКТІВ, КРБ ЗА 1 $м^2$

№№ пп	Об'єкти платежу	У центрі міста: районні	обласні	м. Київ	На околиці: районні	обласні	м. Київ	У сільській місцевості
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Земля під промисловими підприємствами	3	6	9	2	4	6	1
2.	Торговельна площа:							
	їдальні, продуктового магазину	5,0	10,0	15,0	2,5	5,0	10,0	1,5
	кафе, промтоварного магазину	10,0	15,0	20,0	5,0	10,0	15,0	2,5
	ресторану	25,0	40,0	50,0	12,0	20,0	28,0	10,0
3.	Загальна житлова площа, квартир:							
	власних	0,4	0,6	0,8	0,3	0,4	0,6	0,1
	державних	0,8	1,2	1,6	0,6	0,9	1,2	0,2
4.	Офіс (загальна площа)	8,0	10,0	25,0	5,0	10,0	15,0	3,0
5.	Готель (загальна площа)	2,5	7,0	10,0	2,0	4,0	6,0	1,0
6.	Земля під сільськогосподарськими угіддями колективних та фермерських господарств	—	—	—	—	—	—	0,005
7.	Закладів побутових послуг (загальна площа)	1,0	2,0	3,0	0,5	1,5	2,0	1,0
8.	Проектно-конструкторсько-науковий заклад (загальна площа)	2,0	4,0	6,0	1,0	2,0	3,0	1,0
9.	Земля під госпбудівлями колгоспів, радгоспів, міжгосподарських організацій	—	—	—	1,0	2,0	3,0	0,3
10.	Земля під відомчими під'їзними дорогами	0,5	1,0	2,0	0,25	0,5	1,0	0,01
11.	Земля під видовищними закладами	1,0	2,0	3,0	0,5	1,0	1,5	0,2
12.	Земля підприємств сфери послуг виробничого призначення	1,0	2,0	3,0	0,5	1,0	1,5	0,3
13.	Земля під присадибними ділянками	—	—	—	0,002	0,003	0,004	0,002

Проект підготовлений головою Комісії з питань економічної реформи та управління народним господарством Володимиром ПИЛИПЧУКОМ.

БЮДЖЕТ ПІД МІКРОСКОПОМ

(Закінчення. Початок на 6-й стор.).

го ж закону, де говориться, що місцеві Ради можуть самостійно збільшувати в межах наявних коштів норми затрат на утримання соціально-культурної сфери. Але якщо закріплені за місцевими бюджетами доходи враховані при визначенні нормативів відрахувань від загальнодержавних податків, зборів і платежів, то де візьмуться у місцевих Рад додаткові кошти?

На жаль, законодавці при внесенні змін до закону не змогли піти шляхом надання широкої фінансової незалежності місцевим органам влади і управління. Хотіли вони цього чи ні, але вилучили із економічних процесів щодо стабілізації фінансового стану в державі цілий пласт представницьких і урядових структур, перетворивши їх в утриманців держави. Тому так часто і пристрасно звучать вимоги виділити додаткові кошти і ніхто не цікавить, де їх взяти.

Вирішення питання про фінансову і бюджетну самостійність місцевих Рад і органів місцевого самоврядування є надто актуальною проблемою. Цього можна досягти тільки єдиним методом. В додаток до того, що є в Законі «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування», необхідно встановити постійні відсотки відрахувань від загальнодержавних податків, зборів і платежів. Питання це чисто технічне, і посилання на те, що його не можна впровадити через економічні трудності, не має достатнього обгрунтування.

5. КАРФАГЕН МАЄ БУТИ ЗРУЙНОВАНИЙ

В цілому можна зробити висновок, що перед незалежною Українською державою виник цілий комплекс складних, невідкладних завдань по створенню власної фінансової, бюджетної і податкової системи, які поки що вирішуються вкрай невдало. Справа тут не тільки в тому, що з їх створенням зволікають, а в тому, що це вимагає серйозного наукового дослідження та аналізу із залученням кращих наукових сил держави. Вони є на кафедрах вузів, в науково-дослідних інститутах і лабораторіях. Потрібно тільки організувати і правильно використати цей науковий потенціал. Проте більшість таких проблем вирішується сьогодні силами державних чиновників.

Не можна визнати за нормальне й те, що до цього часу у великій європейській державі немає жодного науково-дослідного інституту з проблем фінансів, а економічна наука в цілому зведена до ролі надання науковоподібної форми різним невдалим творінням чиновництва.

Якщо держава не може успішно розв'язувати свої фінансові проблеми, то вона поступово перестає бути державою. Більшість революційних перетворень, що їх знало людство, якраз і терпіли крах в результаті фінансових катастроф.

А щоб цього не сталося, потрібно на державному рівні зосередити увагу на тому, як спочатку припинити спад, а потім домагатися зростання виробництва. Це єдиний шлях зберегти нашу державність і економічну незалежність. Бо немає інших шляхів збільшення доходів бюджету, як за рахунок зростання виробництва. Всі перепони, створені нині діючою бюджетною і податковою системами, повинні бути зняті.

Одне можна стверджувати з великою вірогідністю: сьогодні ще є умови для прийняття бездефіцитного бюджету. Для цього потрібно звільнити фінанси від всілякого політичного накипу, популізму і дилетантства.

Олександр БАРАБАШ, народний депутат України; Остап ВАСИЛИК, доктор економічних наук.

Наш дайджест

Черноморский флот: ТЕМНО, КАК В ТРЮМЕ

БОЛЬШЕ НАМ ДЕЛИТЬ НЕЧЕГО?

Государственные делегации России и Украины ведут переговоры о дальнейшей судьбе Черноморского флота.

Украинскую делегацию возглавляет первый заместитель Председателя Верховного Совета Василий Дурдинец, российскую — госсоветник Сергей Шахрай. Уровень представительства не дает оснований рассчитывать на быстрое и окончательное решение «славянского спора». Послы Москвы собрались в Одессу, не имея на руках конкретных предложений по разделу флотского имущества, намереваясь лишь обозначить начало переговорного процесса и обсудить общие принципы «национализации» ЧФ. По некоторым прогнозам, выработка «общих принципов» затянется до очередного крымского референдума (если он состоится), с которым российская сторона связывает кое-какие надежды. Делает она это скорее всего совершенно напрасно — как почти все, что она успела сделать на «украинском направлении» до сих пор.

В Одессе можно было бы «сбросить счетчик» и начать новую дипломатию. Но вот как изложил план предстоящих переговоров член российской делегации, посол по особым поручениям МИД России Юрий Дубинин («Известия», 21 апреля): «Очевидно, следует исходить из того, какой флот нужен Украине... Президент Кравчук объявил на весь мир, что его страна хочет быть безъядерной и нейтральной. Наверное, это базовые принципы, на которых должна строиться оборонная политика Киева, в том числе и военно-морская стратегия». Таким образом, высокие уполномоченные из Москвы поедут втолковывать «хохлам», какой флот им нужен (вернее, не нужен), какие им требуются политика и стратегия. Дальнейшее течение дружеской беседы несложно домыслить, все реплики в русско-украинском диалоге давно расписаны: «Зачем вам флот? — А вам зачем? — У нас стратегические интересы. — У нас тоже интересы. — А наш адмирал Нахимов... — А наш матрос Кошка? — А Крым чей? — А вот про Крым не надо!»

Самый убойный аргумент Москвы: проблема Черноморского флота возникла только потому, что Украина не приняла идею Объединенных вооруженных сил СНГ. Но, приступив к созданию собственной национальной армии, Россия косвенно признала, что идея ОВС в ее первоначальном виде была бесплодна, под стягом ОВС генералы тщились сохранить «единую и неделимую» СА, которая теперь становилась бы надгосударственной структурой.

Московские политики с самого начала не могли объяснить, почему ЧФ не способен защищать интересы СНГ, принадлежа Украине, но будет это делать, принадлежа России. Любопытно, что все остальные государства Содружества демонстративно самоустранились от обсуждения статуса ЧФ и не помогают Москве воспитывать Киев, прекрасно понимая, что это вопрос двусторонних отношений России и Украины. Поэтому намерение российской делегации продолжать и в Одессе ловить Кравчука на увиливании от обязательств по «минскому пакту» не вызывает даже сочувствия.

Вообще говоря, изумляет сам предмет дискуссий. Кто бы объяснил, почему центральной проблемой русско-украинских отношений стала судьба Черноморского флота? Важнее ничего нет? Два государства, развившиеся из одного семени, два единокровных народа, несколько веков хлебавшие и сладкое, и горькое из общей чаши, подошли к черте исторического разрыва, а их политики зациклились на дележе плавучих железных коробок с пушками! Предположим, что у нас не дойдет до югославского безумия и дело кончится тем, что народы-братья всего лишь перестанут здороваться и покажут друг другу спину, — неужели это сравнимо по цене с набором стреляющих утюгов?

Великодушие проще всего проявлять тому, кто сильнее. Россия могла бы уступить флот без всякого убытка для своего величия. Однако даже в торге с Японией из-за островов ее руководители не в пример сговорчивее и галантнее. Выходит, хорошие отношения с Японией дороже братских уз с Украиной?

Боюсь, «украинская политика» России лишена не только нравственного содержания, но и здорового прагматизма. Чем может кончиться нынешняя тяжба? Первый вариант. Россия уступает флот, снимает «крымский вопрос», но сохраняет дружеские отношения с Украиной и надежду на объединение в конфедеративном союзе (стремление к нему только что продекларировал VI Съезд народных депутатов РФ). Второй вариант. Россия забирает флот, отторгает Крым и приобретает в лице Украины самого близкого недруга. Это кажется нестрашным, пока в конфронтацию втянуты политические верхи да группки националистов с обеих сторон, но достаточно одного-двух нечаянных столкновений «до крови» — и в боевую стойку встанут народы.

Допустим, что внешняя политика России делается все еще по-советски, то есть не в МИД, а в Министерстве обороны, и подчиняется исключительно интересам военного планирования. Допустим также, что ЧФ действительно имеет некоторое стратегическое значение, а Украина сдаст все свои ядерные цацки. Так вот и при этих допущениях едва ли можно сыскать лейтенанта, который решил бы, что ЧФ стратегически значимее Украины.

В сегодняшней России замечена повальная мода на геополитику, особенно подвержены ей национал-патриоты, в том числе и парламентские. Им в присвоении флота и Крыма брезжит какой-то глубокий геополитический смысл. Правда, трудно разобрать, какой — эта публика изъясняется темно и путано. Зато совершенно очевидно, что рассорившись с Украиной, Россия отрубит себе кратчайшие выходы в Европу и еще глубже зароется в Азию. Уже сегодня Украина ищет политического и экономического союза со странами Центральной Европы и Балтии, а в случае тяжелых осложнений с РФ она может стать ядром мощного, противостоящего России, военно-политического блока.

А отчего бы ей при поддержке Польши и Беларуси не попробовать себя в роли лидера славянского мира? С распадом соцлагеря это место вакантно, у новой России «славянской политики» нет, авторитета — тоже, так что братья-славяне могут спокойно выставить ее из своей семьи за плохое поведение. А поскольку в том мире, где Россия сейчас ищет доллары и куда обращена вся ее внутренняя и внешняя политика, своей она если и станет, то не скоро, разрыв со старыми друзьями и единоплеменниками может обернуться для нее десятилетиями скорбного одиночества. Таковы перспективы. Мы же собачимся из-за каких-то крейсеров, подлодок, тральщиков...

Безобразное состояние российско-украинских отношений можно, пожалуй, объяснить лишь тем, что ими занимаются все, кому не лень, только не профессионалы. То кучка никем не уполномоченных депутатов заявится в Крым проводить антиукраинские сходки, то свалится с неба главный аграрник России Руцкой, огласит воздух воинственным кличем, поставит Киев на уши и растворится в воздухе, как Воланд... Вся эта кустарная дипломатия одухотворена только одним — чувством мелкой мести сестре-изменщице: коль наладилась уйти из дома, так пусть выметается в чем мать родила. Что дальше? Об этом у самодеятельных «геополитиков» и мысли нет. Уста их вечно в пене, глаза полыхают гусарской страстью, в голове темно, как в трюме.

Анатолий КОСТЮКОВ.

«Мегаполис-экспресс» № 18 (105) 29 апреля 1992 г.

Мітинг трауру — мітинг протесту

18 травня, в день 48-ї річниці депортації кримських татар за сталінським наказом, в містах і районних центрах півострова відбулися траурні походи, мітинги. Це був день національного трауру кримських татар.

Сімферополь. Центральна площа. Тут зібралося близько 10 тисяч чоловік. Здебільшого кримські татари, але не тільки. Прийшло чимало росіян, українців, греків, євреїв, людей інших національностей. Біль знедоленого народу і їхній біль. Приспущені Державний прапор України, національний — кримських татар. Виголошується молитва.

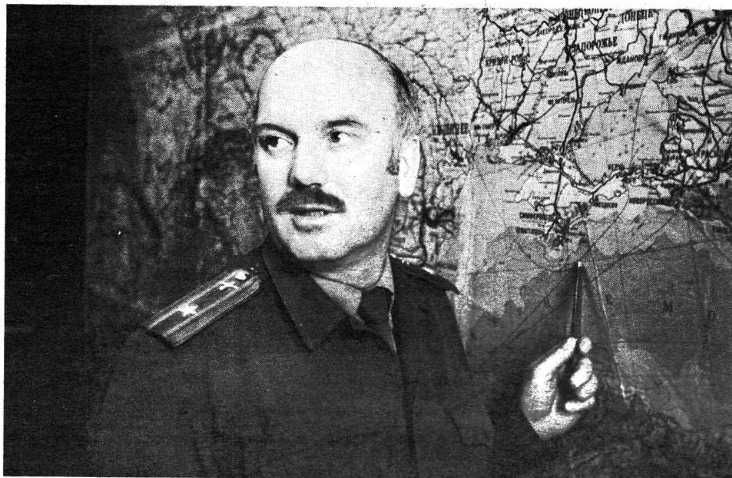
Голова Меджлісу кримськотатарського народу Мустафа Джемілєв говорить про ті поневіряння, яких зазнав його народ під час депортації в місця виселення.

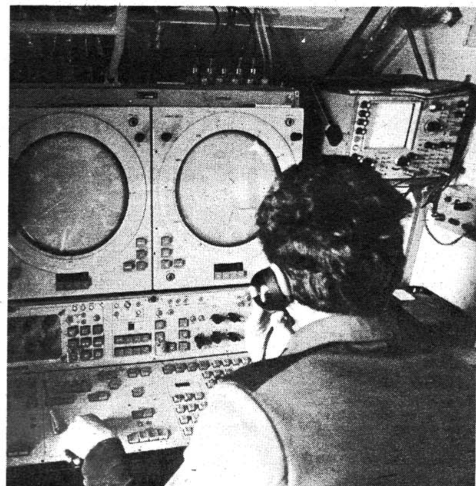
Народний депутат України Лариса Скорик запевняє, що справедливість восторжествує і знедолений народ матиме змогу повернутися на свою батьківщину в Крим.

Мітинг висловив протест нехтуванню властями Криму права депортованого народу. Учасники мітингу рішуче висловились проти прийнятих Верховною Радою Криму «Акта про проголошення державної самостійності Республіки Крим», Конституції.

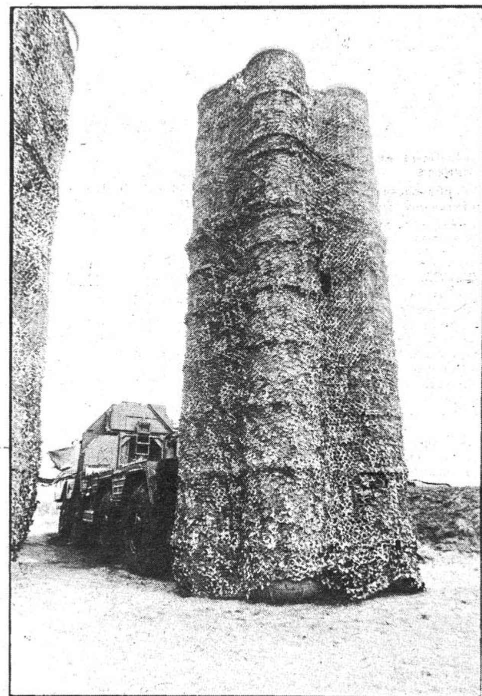
В одностайно прийнятій резолюції вимагається негайно скасувати всі акти, схвалені Верховною Радою України і офіційним керівництвом Криму з питань державного устрою півострова, парламенту України прийняти політичне рішення про визнання права кримськотатарського народу на самовизначення і, виходячи з цього, прийняти рішення про надання Криму статусу національно-територіального утворення у складі незалежної України. Учасники мітингу вимагають негайного визнання Меджлісу єдиним найвищим повноважним представницьким органом кримськотатарського народу і розпочати переговори за його безпосередньою участю з питань державного статусу Криму.

Олександр ПІЛАТ, власний кореспондент «Голосу України».

НА «С-300» БЕРЕЖУТЬ КОЖНУ ГАЙКУ

▲ Біля карти — один з представників командування бригади, майор Іван Михалюк.
▲ А це — майор Олександр Самсонов, командир зенітно-артилерійського підрозділу.
▲ Радіолокаційна станція — очі й вуха «С-300».
▲ Комплекс «С-300»...
▲ ...і його солдати.

— А й справді, наші зенітно-артилерійські комплекси «С-300» кращі за американський «Петріот»! — каже командир бригади ППО наших південних кордонів полковник Ю. Сидоровський.— Це не ура-патріотизм. Дивіться: «С-300» ходить на власному автомобілі, а «Петріот» — на причепі, ми можемо одночасно вражати шість цілей, а американець — три, наш комплекс може відшукати й збити ціль з удвоє більшої відстані...

Юрій Петрович годинами може розповідати про свою техніку та людей. Громадян України тут — 95 відсотків, решта служить за контрактом. Втім, турботи у всіх однакові. І не лише чисто військові. Адже комплекс випускається не десь в одному місці, а в країнах СНД, а з постачанням нині — відомо як, отже, доводиться берегти кожну гайку, щоб підтримувати боєздатність.

Україна почала створювати свій повітряний кордон недавно. Колишній Союз мав на це роки, ми — лічені тижні. Офіцери прибули на місце нової служби, покинувши налагоджений побут,— і служать, вірні присязі народові України. Чи не пора потурбуватися й про них? Нову техніку Україна їм дала, це прекрасно. У тісних кабінетах тієї техніки вони, здебільшого, й живуть. А воно таки краще офіцерові, особливо сімейному, служити, коли знаєш, що твої діти мають теплу хату...

Олександр КЛИМЕНКО.
Фото автора.

Актуальне інтерв'ю

І відкриються броньовані двері...

Наш співрозмовник — голова економічної місії Всесвітнього банку в Україні доктор економіки Гарвардського університету Даніел КАУФМАНН.

З ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Міжнародний банк реконструкції і розвитку (Всесвітній банк) розпочав свою діяльність у 1946 році. Мета Всесвітнього банку (ВБ) — сприяти довгостроковому економічному розвиткові країн зі складною економічною ситуацією. Банк надає позики таким країнам, щоб допомогти їм фінансувати капіталовкладення. ВБ також подає технічну допомогу або експертні поради у різних сферах народного господарства.

Роботу ВБ очолює Рада керуючих — по одному міністру з кожної з 156 країн-членів. Ця Рада делегує свої повноваження Раді директорів-розпорядників. Позики мають п'ятирічний пільговий період і повинні бути сплачені протягом 15—20 років. Частина грошей для позик надходить із внесків країн — членів ВБ. Більша частина коштів одержується від облігацій, що їх продають на світових фінансових ринках.

— Розкажіть, будь ласка, про мету місії.

— Вона має досягти двох цілей — підготувати економічний звіт про становище в Україні для її вступу до Всесвітнього банку (ВБ) та розпочати підготовку з надання так званої реабілітаційної позики. Звіт, окрім аналізу стану економічних реформ в Україні, включатиме рекомендації щодо політики реформ у різних сферах економіки.

Реабілітаційна позика сприятиме розвиткові ринку іноземного капіталу та реалізації економічної реформи.

Хочу зазначити, що це вже друга місія в Україні. Перша перебувала тут у січні 1992 року. Вона підготувала попередні нотатки для впровадження заходів щодо поліпшення економічного становища та ключових питань економічної реформи.

— Які висновки вам вдалося зробити за цей час?

— Перше, що мені впало в очі, це вражаюча розбіжність між величезним потенціалом, який має Україна, та її тяжкою економічною ситуацією, зокрема гіперінфляцією, нестабільністю грошової реформи і розвалом торгівлі.

Всі кажуть, що український потенціал пов'язаний з природними ресурсами, а я хотів би відзначити, зокрема, величезний людський фактор. Він є одним з двох найважливіших аспектів, що сприяють зростанню економіки (другий — це правильна економічна політика, маю на увазі відкритість міжнародній торгівлі та ринку праці, яка передбачає безперешкодний виїзд за кордон).

— Якими ви бачите перспективи вступу України до Всесвітнього банку?

— Я вважаю, що незабаром це відбудеться. Якщо ми пересвідчимося в тому, що Україна вживає досить серйозних заходів щодо економічних реформ, приватизації, то тоді можна буде розраховувати на щорічне одержання значних кредитів від ВБ. Наприклад, сьогодні ми працюємо над підготовкою першого імпортно-оздоровчого кредиту на 300 тисяч доларів на фінансування найнеобхідніших статей імпорту. А для вступу до ВБ необхідно зробити внесок у 7 мільйонів доларів. Безумовно, для України це значна сума, і тому позика, що готується, може стати частиною цього внеску. Крім того, частина внеску робиться в національній валюті. Сьогодні основним питанням, що затримує вступ України до ВБ є те, що досі не прийняті відповідні закони.

— Як відомо, США мають найбільшу квоту у Всесвітньому банку. Чи можуть вони у такий спосіб чинити політичний тиск на будь-кого або впливати на вступ країни до ВБ?

— Так, дійсно, США мають найбільші квоти — 21—22 відсотки у ВБ та МВФ. І в кандидатів у президенти, зокрема у Б'юкенена, є ідея зменшити позики іншим країнам, щоб допомогти собі.

— У цьому зв'язку як ви ставитеся до відомої позиції США про взаємозв'язок між допомогою Україні і її «ядерною» політикою?

— Подібна ситуація типова. Вона складається в світі не вперше і контрастує з політикою багатосторонніх відносин ВБ, де всі питання вирішуються на засадах економіки і техніки і аж ніяк не політики. Я сподіваюся, що така позиція США не вплине на вступ України до Банку, оскільки аспекти політики будь-якої країни мають розглядатися окремо від економічних, хоча подекуди вони й впливають на економічний розвиток і відбиваються в торгівлі. Я вважаю, що все гаразд.

— Дякуємо за бесіду.

Інтерв'ю провів Артем ПРОХОРЕНКО.

У парламентах світу

СЛОВО — НЕ ГОРОБЕЦЬ

Питання про висловлення недовіри міністрові закордонних справ Латвійської Республіки Янісу Юркансу порушили 24 депутати парламенту. Воно буде внесене до порядку денного пленарного засідання Верховної Ради 2 червня, на якому розглядатимуться питання зовнішньої політики країни. Таке рішення прийнято на засіданні Президії Верховної Ради, причому приводом для суворого демаршу парламентаріїв стало інтерв'ю Юрканса газеті «Дієна», що набрало великого розголосу. Міністр заявив, що потенціал сьогоднішнього парламенту — це потенціал тоталітарного суспільства, яке розвалюється, а також наголосив, що настала криза дії, почалася бійка за крісла у сеймі.

Олександр ЧЕРЕВЧЕНКО.

Рига.

Фотофакт

ЯКОМ ДОЇХАТИ, ЯКОМ ДОЛЕТІТИ

Якщо верблюд — корабель пустелі, то яка, мабуть, можна назвати всюдиходом чи всюдильотом гір.. І так, і так, — помилки не буде. В усякому разі у гірських районах Середньої Азії яки-тварини й ЯКи-літаки чи не найпопулярніші транспортні засоби. На знімку: саме зустрілися два яки на зльотній полосі міського аеропорту Мураб, що в Таджикистані. Розташоване на висоті майже три тисячі кілометрів, це місто вважається одним із найбільш високогірних у світі. А по сусідству з бетонкою аеропорту — пасовище, де місцеві пастухи випасають табуни яків. Так що гори для яків не перешкода, а місце проживання й місце роботи.

Фото Геннадія РАТУШЕНКА.

Панорама

МИР, АЛЕ НЕ СПОКІЙ

Хочеться вірити, що кровопролиття в Таджикистані скінчилися, не набувши розмірів дев'ятого валу. Здається, сам Бог нарозумив людей, які вже зробили крок назустріч братовбивчій громадянській війні.

Переломним, як на мене, у протистоянні уряду й блоку опозиції в Таджикистані став момент, коли на бік останніх перейшов радник Президента з питань оборони Бахром Рахманов, котрий очолював сили охорони Будинку уряду перед майданом Шахідон. Зробивши це, Б. Рахманов автоматично став національним героєм для людей на цьому майдані, «ворогом народу» для тих, що мітингували на майдані Озоді.

Бойовики опозиції розброїли сили охорони Будинку уряду, що відразу змінило розстановку сил. Після майже двох діб безвладдя й стрілянини керівництву республіки та опозиції вистачило глузду сісти за стіл переговорів, які завершилися підписанням протоколу про нормалізацію ситуації. Основні його пункти: створення уряду національної згоди, відмова від збройної боротьби, розпуск президентської ради, припинення мітингів, передача комітетів національної безпеки і оборони, а також комітету по телебаченню й радіомовленню з-під президентської опіки до Кабінету Міністрів.

Тут я хотів би зробити коротенький відступ для пояснення, без якого нюанси політичної обстановки в республіці будуть незрозумілі. Річ у тому, що в Таджикистані надзвичайно сильними залишаються кланові зв'язки, місцеві інтереси. Існує ворожнеча памірців і жителів Кулябської області, корінного населення Гіссарської долини (на території якої розташована столиця Таджикистану) і представників Ленінабадської області. Коли ж додати сюди таджиків, вихідців із Самарканда й Бухари, узбеків і кланові тертя в кожній області, то можна собі уявити «котел», в якому киплять політичні пристрасті.

Розстановка сил в основному така: на боці опозиції — гіссарці й памірці, на боці уряду — земляки опального спікера парламенту С. Кенджаєва — кулябці. Ленінабадці дотримували нейтралітет.

Після перемоги опозиції Президент був змушений відмінити деякі свої розпорядження. Він підписав указ про відміну надзвичайного стану і комендантської години, про добровільну здачу населенням зброї, про ліквідацію бригади особливого призначення й окремого батальйону в її складі, про розпуск президентської ради, про звільнення з посад віце-президента Нарзулло Дустова й голови комітету оборони Фаруха Ніязова. Крісло голови комітету оборони зайняв генерал-майор Бахром Рахманов. Мітинг на майдані Озоді припинився. Причому поводження переможців аж ніяк не можна було назвати джентльменськими. З їх боку лунали лайки, погрози, постріли вгору. Для кулябців, які вірили, що прийшли на Озоді захищати Конституцію й законно обраного Президента, все це було ляпасами по обох щоках. Президент виходив з подякою до них на мітинг, він дав їм зброю, яку тепер наказує здати і йти по домівках.

Втім, один указ Рахмона Набієва був явно передчасним. Маю на увазі, оголошення 8 травня днем національного трауру по жертвах останніх трагічних подій. На майдані Шахідон, де відзвучала панахида, мітинг продовжувався, незважаючи на підписаний протокол. Окрилена перемогою опозиція висталяла все нові й нові вимоги, серед яких була й така: «Президента у відставку!». А через кілька днів після трауру сили опозиції зробили спробу захопити будинок Комітету національної безпеки, де перебував Набієв. Після попередження відкрили вогонь. Причому постріли лунали з обох боків. Втративши 11 чоловік убитими і майже стільки ж пораненими, прихильники різких дій у політиці змушені були відмовитися від задуманого.

Ситуація ж стала критичною. Командир дислокованої в Душанбе танкової дивізії полковник В. Заболотний вивів до будинку Комітету національної безпеки танки на випадок можливої евакуації працівників цієї організації. У виступі по телебаченню голова Демпартії Шодмон Юсупов звинуватив війська СНД у втручанні у внутрішні справи республіки. Сказав, що сили опозиції залишають за собою право звернутися по допомогу до сусідніх держав. Населення (особливо російськомовне), було в шоковому стані: всі прекрасно зрозуміли, про що йдеться. Теперішній міністр оборони Афганістану, а колишній керівник моджахедів Ахмад Шах Масуд, таджик за національністю, вже пропонував свою допомогу. Багато жителів столиці, навпаки, схилялися до думки, що гарнізон веде себе аж надто лояльно.

Нині політична ситуація відносно стабільна. Створено уряд національної згоди — новий Кабінет міністрів, постійно діючі національні збори — Меджліс, куди ввійшло 40 депутатів парламенту і стільки ж представників опозиції.

Постановою Президента звільнено від обов'язків Голову Верховної Ради Сафаралі Кенджаєва, який, до речі, залишив територію республіки.

Нарешті, мітингуючі розбирають намети на майдані Шахідон. Опозиція святкує перемогу. Правда, до повної стабілізації поки що далеко. Не вселяє спокою становище і на кордоні з Афганістаном. Тривожна ситуація в Кулябі, куди вивезено багато зброї. За останні дні там загинуло чотири чоловіка. Багато охочих вивезти свої сім'ї в аеропорту і на залізничному вокзалі.

Загроза громадянської війни відступила, але говорити про громадянський спокій ще рано.

Віктор СЛЬОЗКО.

Експрес-новини

Президент Казахстану Назарбаєв, перебуваючи у Вашингтоні, заявив, що його країна готова приєднатися до Договору про скорочення стратегічних наступальних озброєнь. Назарбаєв зустрівся вчора з Президентом США Бушем, держсекретарем Бейкером і підписав угоду з американською компанією «Шеврон» про спільну експлуатацію протягом 40 років Тенгізького і Корольовського нафтових родовищ.

* * *

Неофіційна американська організація Фонд Сороса надала Росії позику в 5 мільйонів доларів для реформування системи освіти. Ці кошти, за заявою держдепартаменту США, підуть передусім на створення комісій з вивчення питань здійснення реформ. Програма також передбачає вилучення ідеологічних посилань з учбових матеріалів.

* * *

Тимчасовий міністр оборони Афганістану Масуд заявив, що має зустрітися з опозиційним лідером моджахедів Хекматіаром. Зустріч має відбутися поза межами Кабула. Час її проведення з міркувань безпеки засекречено. Переговори обумовлені тим, що скоро тижня закінчується термін дії угоди про припинення вогню між Хекматіаром і угрупованнями, які займають столицю.

* * *

Таїландські військові вчора вранці знову відкрили вогонь по демонстрантах, які проводять антиурядовий мітинг у Бангкоку. Є вбиті, сотні людей поранено, тисячі заарештовано, в тому числі лідера демонстрантів, колишнього губернатора столиці Муанг.

* * *

Міністр закордонних справ Росії Козирєв закликав ворогуючі сторони в Боснії і Герцеговині припинити воєнні дії і запропонував створити в аеропорту Сараєво і, можливо, в усьому місті зону безпеки, щоб гарантувати постачання до республіки гуманітарної допомоги. Тим часом у Сараєво тривають артилерійські обстріли, незважаючи на угоду про припинення вогню.

Учора в Хельсінкі представники НБСЄ поновили обговорення ситуації в Боснії і Герцеговині.

* * *

На Півночі Нігерії в результаті збройних сутичок між християнами і мусульманами загинули сотні людей. Губернатор штату, де відбуваються заворушення, закликав федеральні збройні сили навести порядок. Під час сутичок було пограбовано багато крамниць, спалено кілька автомобілів та церков, у тому числі велику мечеть у місті Кабуна.

* * *

Перші вільні вибори проходять сьогодні в Іракському Курдистані (північний Ірак). Основними кандидатами на пост керівника курдів є лідери угруповань повстанців Барзані і Талабані. Іракський уряд заявив, що не визнає результатів виборів. Жінки і чоловіки тим часом вишикувалися в окремі черги до виборчих дільниць. Вибори, протягом яких більш як мільйон курдів мають обрати свого лідера і депутата до парламенту, стануть першим реальним кроком до формування виконавчого органу для врядування північним Іраком. США застерегли Багдад від спроб перешкодити виборам в регіоні.

З «гарячих» точок

БАКУ: МІНІ-ПУТЧ ПРОВАЛИВСЯ

14—15 ТРАВНЯ НАГАДУВАЛИ ДНІ СЕРПНЕВОГО ПУТЧУ У МОСКВІ. А ХРОНІКА ПОДІЙ ТАКА.

6 травня. Азербайджанська делегація на чолі з Головою Верховної Ради Ягубом Мамедовим вирушає до Ірану для ведення переговорів з Вірменією про припинення вогню.

8 травня. Опозиційна газета «Азадлиг» друкує сенсаційне повідомлення одного високопоставленого співробітника міністерства національної безпеки про те, що готується державний переворот.

8—9 травня. При загадкових обставинах місто Шуша було здане вірменській армії. В цей час близько 200 прихильників Муталібова вже пікетували будинок Верховної Ради, вимагаючи його повернення на пост президента. Пікетникам мало прийти на допомогу товариство «Гардашлик», створене компартією Азербайджану 20 січня 1990 року «для підтримування порядку».

12 травня. Глава мусульман Закавказзя Хаджи Аллахшукур Паша-заде у своєму телевізійному виступі заявив, що Муталібов раніше був усунений від влади під тиском мітингу.

13 травня. Шеф МНБ І. Гусейнов по телебаченню зробив таку заяву: озброєні пікетники не випускали депутатів Національної Ради з будинку Верховної Ради доти, доки вони не прийняли рішення про скликання надзвичайної сесії парламенту.

14 травня. Відкрилася надзвичайна сесія, на якій було скасовано рішення Верховної Ради про відставку Міталібова.

Того ж дня Муталібов своїм указом оголосив надзвичайне становище, ввів комендантську годину, встановив цензуру засобів масової інформації, а також припинив діяльність політичних партій.

Ніч з 14 на 15 травня. Народні маси почали оточувати штаб Народного фронту для його захисту.

15 травня. За приблизними даними 400 тисяч чоловік при підтримці бійців національної армії й міліції рухалися до будинку Верховної Ради. При підході до парламенту їх обстріляли прихильники Муталібова, але, одержавши відсіч, розбіглися. Демонстранти відібрали в них бронетехніку і зброю, захопили будинок Верховної Ради, а також телецентр. Загинули два демонстранти. За неточними даними вбито трьох прихильників екс-президента.

Президентська резиденція була захоплена без опору. У телевізійному виступі голова НФА Абульфаз Ельчібек заявив, що опозиція не має наміру брати владу, вона просто відстояла Конституцію республіки.

Ніч з 15 на 16 травня. На вимогу опозиції було терміново скликано засідання Національної Ради, а також створено депутатську комісію. Вона прийшла до висновку про те, що на позачерговій сесії Верховної Ради порушено ряд статей Конституції республіки. На підставі відеоматеріалів і документів секретаріату доведено, що на сесії депутати голосували й за відсутніх колег. Національна Рада розцінила рішення Верховної Ради республіки як антиконституційні. За настійною вимогою депутатів від Народного фронту скликано надзвичайну сесію азербайджанського парламенту.

Ровшан АЛІЄВ.

Баку.

P. S. Перед версткою номера стало відомо, що позачергова сесія азербайджанського парламенту відмінила як антиконституційні постанови, ухвалені 14 травня. Крім того, депутати задовольнили заяву про відставку Голови Верховної Ради Ягуба Мамедова. 90 відсотками голосів новим парламентським спікером обрано заступника голови Народного фронту республіки Ісу Гамбарова. Всі повноваження Верховної Ради передано Національній Раді Азербайджану.

Власкори повідомляють

Бішкек

ПЕРЕВОДИТЬСЯ НА ДЕРЖАВНУ МОВУ

Уряд Киргизстану прийняв постанову про затвердження типової інструкції по переведенню всього діловодства в республіці на державну киргизьку мову. Апарат уряду, місцеві Ради, відомства, підприємства, установи й організації, незалежно від відомчого підпорядкування, зобов'язали вести діловодство киргизькою й російською мовами з поетапним переходом до 1997 року на державну мову. В містах і сільських населених пунктах, де киргизи становлять більшість, такий перехід фактично вже відбувся.

Розроблено приблизний графік переходу. Останній у списку — Бішкек, столиця республіки.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Алма-Ата

ЗАМІСТЬ ШКІЛЬНОЇ ФОРМИ — МУНДИРИ

шитиме для співробітників Міністерства внутрішніх справ Республіки Казахстан кустанайська швейна фабрика «Більшовичка». Шкільна форма, яка швидко подорожчала, не знаходить збуту, а отже, фабриці нічим зайняти своїх робітниць. На виручку прийшло МВС. Нині на конвеєрних лініях шиють міліцейську форму. Крім того, шевці напевне «репетирують». Не виключено, що невдовзі Казахстанові доведеться одягати національну гвардію. Отже, «Більшовичка» зорієнтувалася вчасно.

Тетяна КОСТІНА.

Актуально

За словами міністра внутрішніх справ Баварії Е. Штойбера, Україна з великою недовірою ставиться до Росії, що пояснюється багаторічним пануванням Москви над Києвом, сталінською політикою гноблення й експлуатації. У розмові з кореспондентом газети «Вельт» після повернення з Києва, міністр висловив думку, що в рамках СНД навряд чи можливе співробітництво, побудоване на принципах федералізму, як у ФРН, тобто зі спільною зовнішньою, оборонною й енергетичною політикою, єдиним валютним простором.

Українські партнери Е. Штойбера, насамперед міністр внутрішніх справ А. Василишин і керівник Служби безпеки Є. Марчук, зазначає газета, підкреслювали, що німецька політика, як і раніше, занадто зосереджена на Москві. Росія одержує більшу частину фінансової допомоги з Німеччини, а також кошти на будівництво житла для військовослужбовців ЗГВ. Україна ж змушена сама фінансувати будівництво квартир для офіцерів, які повертаються туди з Німеччини.

Під час переговорів Е. Штойбера з представниками України обговорювалися питання співробітництва в боротьбі з тероризмом й організованою злочинністю. Він одержав повне уявлення про справжні масштаби чорнобильської аварії. У цьому зв'язку Баварія має намір докласти всіх зусиль до того, щоб на майбутній зустрічі «сімки» в Мюнхені було обговорено питання безпеки ядерних реакторів колишнього СРСР.

* * *

М. Горбачов в інтерв'ю агентству «Ассошіейтед Пресс» назвав «плітками» міркування про можливість ядерної конфронтації між Росією та Україною. «Це цілком виключено,— підкреслив він.— Божевільних немає. Ані тут, ані там».

Разом з тим М. Горбачов сказав, що для зміцнення Співдружності незалежних держав, яка виникла на місці СРСР, «потрібна спочатку стабілізація в Росії», а також початок «серйозних переговорів між Росією та Україною на рівні президентів». При цьому, вважає він, «перші кроки має зробити» Президент Росії Б. Єльцин.

Погляд

НА ЗАЗДРІСТЬ ЖІНКАМ!

Їй-Богу, деякі наші господарки, змучені дефіцитом, з одного боку, та дорожнечею — з іншого, щиро позаздрили б «багатству», яким володіє Вольфганг Хальман з саксонського містечка Хоеншайн-Ернестталь. Він має... понад 450 прасок різноманітних форм і розмірів, створених майстрами різних епох.

Ось таке вражаюче захоплення чоловіка, котрий колекціонує прасувальні «прилади» протягом цілих тридцяти років. Його музей-галерея розташований у підвальному приміщенні. Тут він з неприхованою гордістю демонструє найцікавіші зразки свого рідкісного зібрання, наприклад, праски довжиною всього в 7 сантиметрів або вагою до 15 кілограмів.

Фото Центральбільд — ІТАР — ТАРС.

Справи кримінальні

ІМПОРТНІ ЗЛОЧИНЦІ

Американська мафія виявляє дедалі більший інтерес до проникнення на нові ринки, в тому числі і на «чорні ринки» республік колишнього Радянського Союзу.

Так, один із босів гангстерської сім'ї, що осіла у штаті Нью-Джерсі, Патріарко Джеймс Марторано, заарештований у березні цього року, як виявилось, намагався поширити вплив клану не тільки на гральний бізнес Атлантік-Сіті, а й далеко за океан. Як з'ясувалось у ході розслідування, він уже неодноразово намагався встановити контакти із злочинними елементами, які контролюють різноманітні сфери нелегального або напівлегального бізнесу на території Росії.

Під час зустрічі Марторано з одним із його підручних — Джоном Марроне, яка відбулась 17 лютого і в якій також брав участь секретний агент ФБР, мафіозі грунтовно обговорювали можливості встановлення зв'язку з лідерами російського злочинного світу, що контролюють «чорний ринок».

Схожі повідомлення останнім часом дедалі частіше стали з'являтися на сторінках американської преси, в передачах радіо і телебачення. Граючи на тому, що обмеження на виїзд з території колишнього Радянського Союзу значною мірою ослаблені, злочинний світ США, особливо той, що сформувався із середовища емігрантів з колишнього СРСР, організував навіть імпорт із Росії в США злочинців, які виконують «спеціальні доручення». Як правило, це пограбування або вбивства. Відразу ж після вчинення злочинів наймані із Росії повертаються додому. Пошук злочинців, таким чином, значно ускладнюється, а така практика гарантує майже повну безкарність дій подібних, з дозволу сказати, «спільних підприємств».

Сторінка літопису

У це важко повірити, але трагедія, яка спіткала кримсько-татарський народ у травні 1944 року, не знайшла відображення на сторінках тодішньої радянської преси. Здебільшого люди «от Москвы до самых до окраин» довідалися про «переселення» кримських татар лише 26 квітня 1946 року, коли газети опублікували закон Верховної Ради РРФСР про скасування Чечено-Інгушської АРСР і перетворення Кримської АРСР у Кримську область. Звісно, з тими надуманими, брехливими аргументами — начебто татари й чеченці співпрацювали з німцями, що мало виправдати в очах громадян Союзу й світової громадськості цей сталінський злочин. Але голос правди про геноцид кримсько-татарського народу, здійснений більшовицьким режимом, усе ж таки тоді пролунав в Україні. На сторінках підпільного часопису «Ідея і Чин» (число 10 за 1946 рік), у статті Осипа Горнового (під таким псевдонімом найчастіше виступав зі своїми публікаціями в нелегальній пресі ОУН-УПА талановитий публіцист Осип Дяків). Ми не маємо змоги повністю видрукувати його статтю «Шовіністичне запаморочення і русифікаційна гарячка більшовицьких імперіалістів» — вона велика за обсягом. Але навіть ті фрагменти, які сьогодні пропонуємо читачам «Голосу України», неспростовно доводять благородство і мужність молодого публіциста (автору було тоді 24 роки).

ЗНИЩУЮТЬСЯ НЕ ОДИНИЦІ, А ЦІЛІ НАРОДИ

Осип ГОРНОВИЙ

РОЗПАЛЮВАННЯ шовінізму в російському народі — це один бік медалі, а другим її боком є русифікаційна політика щодо неросійських народів, яка проводиться сьогодні з такою гарячковістю і з такою безоглядністю й насильством, які далеко лишають позаду найжорстокіших царських русифікаторів. Сталінські верховоди не гребують жодними засобами, а якщо йдеться про їх винахідливість у цьому відношенні, то вони не мають під цим поглядом собі рівних.

У першу чергу русифікація здійснюється за допомогою систематичного фізичного винищування неросійських народів і насильним насаджуванням російського елемента на неросійських землях. Знищуються не поодинокі одиниці, а цілі народи.

Всі пам'ятають опублікований 26.6.1946 року закон Верховної Ради РРФСР, який затвердив «переселення» в інші райони СРСР двох народів: кримських татар і чеченців та скасував Чечено-Інгушську і Кримську Автономні Республіки. Це переселення — не що інше, як фізичне знищення цих народів. Форми, якими воно проводиться, переходять межі уяви. Кого не розстріляно, не запроторено в тюрми, того без будь-якого майна насильно вивезено у сибірські тундри на повільне конання. Два історичні народи, відомі своєю героїчною боротьбою, перестали існувати, а їх батьківщина, їх рідні землі заселені сьогодні росіянами. Тим самим два важливі стратегічно-економічні пункти — Крим і Грозний стали тепер повністю російськими. Довершилося те, чого не вспіли доконати царські колонізатори, при тому довершилося це в XX сторіччі методами, що переходять методи часів найжорстокішої колоніальної політики.

Тут варто ще спинитися над тими аргументами, що їх придумали для цього «переселення» сталінські верховоди. Вони пояснюють це тим, що в той час, коли народи СРСР захищали свою незалежність... «багато чеченців і кримських татар за підмовою німецьких агентів вступили в організовані німцями добровільні загони і разом з німецькими військами вели збройну боротьбу проти частин Червоної Армії, а також, за вказівками німців, створювали диверсійні банди для боротьби з Радянською владою в тилу, **причому основна маса населення Чечено-Інгушської і Кримської АРСР не чинила опору** (підкр.— **О. Г.**) цим зрадникам батьківщини» (закон про скасування Чечено-Інгушської АРСР і про перетворення Кримської АРСР у Кримську область).

Такий вигляд має офіційне пояснення. Насправді було воно зовсім інакше. Німецько-большевицька війна, наближення фронту, перехід фронту зроджували перед усіма поневоленими народами СРСР надії на своє визволення. Також кримські татари й чеченці, які ніколи не зрікалися своїх відвічних прагнень до волі, які палко ненавиділи російсько-большевицьких поневолювачів, що обернули їх землі в колонії, а їх — у колоніальних рабів, вхопилися за зброю і повстали до боротьби. Ці народи прагнули свого визволення, і ті, що піднялися за нього на боротьбу, не були жодними німецькими вислужниками. Війну, фронт вони розглядали лише як моменти, що полегшували їм їхню визвольну боротьбу. Те, що основна маса населення Чечено-Інгушської і Кримської АРСР не чинили опору цим ніби зрадникам, як це самі признали сталінські верховоди, в найвищій мірі свідчить про те, що боротьба ця була в народі популярною; народ її підтримував, що вона була тим самим народно-визвольною. Вона свідчить про те, що увесь народ не хотів жити в сталінському ярмі, що його ним понад 25 років ущасливлювали кремлівські можновладці. Боротьба ця була своєрідним виявом здавлюваної волі цих народів. Сталінські вельможі не дозволили їм «самовизначитись» чи «відділитись», як на це дають «право» в своїй «найдемократичнішій конституції», але за такі бажання, на страх для інших, жорстоко після своєї перемоги покарали їх.

Твердження, нібито боротьба чеченців і татар велася за підмогою німецьких агентів, — це брехня, потрібна для оправдання «переселення» цих народів, тобто фізичного винищення тих народів. Це підлість того самого роду, що її бачимо по відношенню до українського народу, справедлива визвольна боротьба якого також най безсоромніше заплямовується як німецька агентура. Якщо ж йдеться про добровольчі батальйони, то в них були не тільки чеченці і кримські татари, а й усі інші народи СРСР, ненависть яких до большевизму зручно використовували німці, а з росіян була створена спеціальна армія — Русская Освободительная Армия (РОА). Та й багато з тих, що були в добровольчих батальйонах, боролися проти німців, напр., багато чеченців, інгушів, татар перейшли до УПА і в її лавах боролися проти гітлерівських і сталінських імперіалістів.

Ми навмисне детально спинилися над цими двома фактами, бо вони надзвичайно красномовні для большевицької русифікаційної політики, вони просто класичні як приклад, до того ж вони були офіційно проголошені й не лишають навіть у найбільш недовірливих (такі передусім знаходяться поза межами СРСР) жодних сумнівів. Та це не означає, що це випадкові, відірвані, безпрецедентні для большевицької дійсності факти. Ні, безпрецедентні вони в одному відношенні — офіційному опублікуванні. А поза тим таке винищування, яке стрінуло кримських татар і чеченців в СРСР, загальне й особливо посилене останнім часом. Різниця лише в тому, що не всі народи такі малі, як чеченці чи татари, щоб їх можна всіх «переселити». Винищування всіх інших більших народів проводиться планово і систематично.

Зокрема, винищується жорстоко український народ, який ніколи не переставав боротися за своє визволення, який сьогодні, вже п'ятий рік, продовжує свою збройну повстанську боротьбу. До 1940 року більшовики знищили близько 12 мільйонів українців, а також внаслідок штучно викликаного голоду в 1932—1933 рр. 6—7 мільйонів. При відступі з України в 1941 році вони вимордували по тюрмах усіх в'язнів. Для винищування українського народу сталінські імперіалісти використали війну: вони гонили своїми «заградительными отрядами» українців у найгірший вогонь, в найнебезпечніші місця, що мало наслідком най більші жертви. За три роки нової більшовицької окупації більшовики розстріляли, замордували, посадили в тюрми та заслали до Сибіру понад 1 мільйон українців. Зараз вони викликали новий голод, який потягне нові мільйони жертв. Для задоволення потреби в робочій силі для розбудови промисловості Сибіру планується (частково вже реалізується) велике переселення робітників з України на Урал і Сибір. Такі переселення не є новина для України. Вони вже не раз відбувалися. Коли більшовицькі можновладці чваняться своїми колонізаційними успіхами Сибіру, то, власне, ці успіхи є результатом таких-от насильних переселень. Ось в яких страшних, жахливих цифрах малюється фізичне винищування українського народу.

В той же час в Україну хмарою посилається російський елемент, головно до міст і промислових осередків. Вистачить зазначити, що поляків виселено з міст Західної України, в яких вони жили у великій кількості. Зараз повністю заселяються росіянами. Львів Тернопіль, Рівне й інші міста прибрали сьогодні вже чисто російське обличчя. Міста Східної України є вже такими давно. Зрусифіковані царською Росією, вони такими залишилися й тепер і, як колись, є **бастіонами русифікації, розсадниками російських впливів в Україні.**

Поруч з насильним насаджуванням російського елемента йде сьогодні посилений наступ, найбільший з усіх дотеперішніх, на духовно-культурне життя неросійських народів, на саму душу цих народів. Метою цього наступу є: 1) **прищепити неросійським народам почуття меншевартості; 2) прищепити почуття російської пошани до російського народу як «старшого брата», як керівної нації.** Це, в свою чергу, має метою: полегшити асиміляцію цих народів, зменшити їх духовно-моральну відпорність, підірвати духовні основи визвольної боротьби цих народів, нарешті прикрасити ширмою «допомоги» і «керівної ролі» російського народу голий сталінський імперіалізм...

Публікацію підготував Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Освіта

СТО БАЛ… ЗА ТАЛА…

У Львівській приватній гімназії зна… …лення оцінюють за стобальною систем… тут учорашні... «ледарі», бо в звичайни… давалися їм дуже легко.

У нашому житті найлегше ведеться посереднім, які не «висовуються». На них не покладають тяжкої ноші, їм не заздрять, отже, не підставляють ніжку. Ідея загальної рівності (а це те, чого не буває в природі) так всоталася в єство «простої радянської людини», що почуття лідерства, внутрішньої переваги над іншими стало чимось малошанованим і навіть малопристойним. Нині ми начебто реабілітуємо право особистості на винятковість, але впадаємо в іншу крайність. Учорашні посередності будь-що в будь-який спосіб намагаються показати себе (надто перед мікрофонами) винятковими, оригінальними, неповторними...

Вітчизняна система середньої освіти була і полишається заповідником ідей рівності. «Зірки», навіть здобувши педагогічну освіту, залишали малопрестижну вчительську працю. Зоставалися ентузіасти, здатні на самопожертву, перед якими варто схилити голову...

Найсумніше в нашій середній освіті те, що діти та їхні батьки не можуть вибрати ні навчальний заклад, ні форму навчання, ні педагогів. І директор школи не має права добору — ані вчителів, ані учнів. Можна, звісно, змінити місце роботи чи навчання, але хіба від цього щось суттєво зміниться?

Вчителька математики Галина Софінська працювала в одній із кращих львівських шкіл, та покинула її, щоб створити альтернативний навчальний заклад для «зірок» — учнів і педагогів. Велосипед не винаходила. Вивчала зарубіжний досвід і галицьку систему гімназійної освіти до 1939 року й приміряла все це на реальне сьогодення. Рівність у Львівській приватній гімназії втілюється лише в тому, що всі «сторони» мають право вибору співпраці одна з одною. Галина Василівна як директор приватної гімназії сама добирала викладачів, передусім із середовища педагогів вищої школи. Симпатіями й антипатіями не керувалася, друзів на роботу не запрошувала, бо це було ризиковано. Адже діти і їхні батьки, які щомісяця платять 550 карбованців за навчання, також мають величезні права. Гімназисти й викладачі працюють як колеги, до дітей тут звертаються тільки на «ви», а вони — «пане викладач». Двох викладачів довелося розрахувати, бо вони не влаштовували дітей. Але й діти, навіть коли вони «зірки», можуть бути несправедливі й інстинктивно протестувати проти великого навантаження. Директор не йде на повідку в гімназистів, і якщо сама вона впевнена у високому професіоналізмі того чи іншого педагога, намагається переконати учнів, що тертя у взаєминах тимчасові, їх можна здолати. У двох випадках із чотирьох вдалося досягти згоди.

Конкурсний відбір у гімназію випав на дні гекачепістського збурення. Воно не стривожило тих, що підняли планку вище за середній рівень. Тепер тут навчається 60 гімназистів 6-х, 7-х, 8-х класів. Згодом їх буде бли-

зько двох… ся вони … кладачів … середній … ловина … ловики. Згадаймо … середніх … ване вихо… втішні пе…

Кла… лі тра… кунок тут… щеник, сі… необов'яз… зійним ст… великим … дять на … з Преобр…

Наступ… року тут… холог, а … хологічно… директор … ло Ер… предметів… у школах… тоди опа… як і … зис… іноземні … й німець… й францу… тину. Во… курси, зо… бічний … інтеліг… мови, … шахи, … Для емо… ритміка, … дуже нас… сорок хви… деркінди… них час… Змагання… рів втом… викликає… кладачам… разом. У… лива й с…

Певна … заклад п… рією гім… на зарод… ринк… тя с… пекучих … гімназія … льний за… хом і ст… у вічі пр… тарна й … новищем … дозволит… як платн… спантели… лівну ци…

— У … шається … до однієї … ностей, … йти на с…

Серед … личини, … назійну … новить 2… суми, що… хлопчина… сім'ї тро… декретні… меншень… можних … віддали … зробили, … даровани…

— Бу… саме тан… гали м… Галина … для підп… мена — … ма.

Потен… лопотані … вання. І… ня еліти… живання… можливе…

О…

Львів.

вали перед
ими народа
на своє ви-
кримські
які ніколи
воїх відвіч-
о волі, які
ли російсь-
поневолю
ули їх зем-
— у коло-
вхопилися за
до борот
агнули сво-
ті, що під-
на бороть-
ими німець
ми. Війну,
лядали ли-
що полегшу-
зовольну бо-
основна ма-
чечено-Інгуш.
ої АРСР не
м ніби зрад-
мі признали
води, в най-
чить про те,
була в на-

СЯ ДІ, ДИ

народ її
вона була
дно-визволь-
ить про те,
не хотів жи-
му ярмі, що
25 років
кремлівські
Боротьба ця
м виявом
ці цих наро-
вельможі
«самовизна-
відділитись»,
«право» в
ократичнішій
ле за такі
ах для ін-
після своєї
али їх.
нібито бо-
ів і татар
дмогою німе-
— це брех-
для оправ-
лення» цих
фізичного
народів. Це
самого роду,
по відношен-
кого народу,
извольна бо
також най
аплямовуєть-
агентура.
про добро-
они, то в них
чеченці і
, а й усі ін-
ненависть
визму зручно
німці, а
творена спе-
— Русская
Армия
агато з тих,
овольчих ба-
лися проти
багато чечен-
ар перейшли
авах бороли-
ерівських і
еріалістів.
детально спи-
двома фак
надзвичайно
большевиць
ної політики,
класичні як
о як вони бу-
проголошені
ть навіть у
вірливих (та-
знаходяться
РСР) жодних
е не означає,
відірвані,
для больше-

вицької дійсності факти. Ні, безпрецедентні вони в одному відношенні — офіційному опублікуванні. А поза тим таке винищування, яке стрінуло кримських татар і чеченців в СРСР, загальне й особливо посилене останнім часом. Різниця лише в тому, що не всі народи такі малі, як чеченці чи татари, щоб їх можна всіх «переселити». Винищування всіх інших більших народів проводиться планово і систематично.

Зокрема, винищується жорстоко український народ, який ніколи не переставав боротися за своє визволення, який сьогодні, вже п'ятий рік, продовжує свою збройну повстанську боротьбу. До 1940 року більшовики знищили близько 12 мільйонів українців, а також внаслідок штучно викликаного голоду в 1932—1933 рр. 6—7 мільйонів. При відступі з України в 1941 році вони вимордували по тюрмах усіх в'язнів. Для винищування українського народу сталінські імперіалісти використали війну: вони гонили своїми «заградительными отрядами» українців у найгірший вогонь, в найнебезпечніші місця, що мало наслідком найбільші жертви. За три роки нової більшовицької окупації більшовики розстріляли, замордували, посадили в тюрми та заслали до Сибіру понад 1 мільйон українців. Зараз вони викликали новий голод, який потягне нові мільйони жертв. Для задоволення потреби в робочій силі для розбудови промисловості Сибіру планується (частково вже реалізується) велике переселення робітників з України на Урал і Сибір. Такі переселення не є новина для України. Вони вже не раз відбувалися. Коли більшовицькі можновладці чваняться своїми колонізаційними успіхами Сибіру, то, власне, ці успіхи є результатом таких-от насильних переселень. Ось в яких страшних, жахливих цифрах малюється фізичне винищування українського народу.

В той же час в Україну хмарою посилається російський елемент, головно до міст і промислових осередків. Вистачить зазначити, що поляків виселено з міст Західної України, в яких вони жили у великій кількості. Зараз повністю заселяються росіянами. Львів Тернопіль, Рівне й інші міста прибрали сьогодні вже чисто російське обличчя. Міста Східної України є вже такими давно. Зрусифіковані царською Росією, вони такими залишилися й тепер і, як колись, є бастіонами русифікації, розсадниками російських впливів в Україні.

Поруч з насильним насаджуванням російського елемента йде сьогодні посилений наступ, найбільший з усіх дотеперішніх, на духовно-культурне життя неросійських народів, на саму душу цих народів. Метою цього наступу є: 1) **прищепити неросійським народам почуття меншевартості; 2) прищепити почуття російської пошани до російського народу як «старшого брата», як керівної нації.** Це, в свою чергу, має метою: полегшити асиміляцію цих народів, зменшити їх духовно-моральну відпорність, підірвати духовні основи визвольної боротьби цих народів, нарешті прикрасити ширмою «допомоги» і «керівної ролі» російського народу голий сталінський імперіалізм...

Публікацію підготував Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Освіта

СТО БАЛІВ — ЗА ТАЛАНТ

У Львівській приватній гімназії знання та рівень мислення оцінюють за стобальною системою. А навчаються тут учорашні... «ледарі», бо в звичайних школах п'ятірки давалися їм дуже легко.

У нашому житті найлегше ведеться посередностям, які не «висовуються». На них не покладають тяжкої ноші, їм не заздрять, отже, не підставляють підніжку. Ідея загальної рівності (а це те, чого не буває в природі) так всоталася в єство «простої радянської людини», що почуття лідерства, внутрішньої переваги над іншими стало чимось малошанованим і навіть малопристойним. Нині ми начебто реабілітуємо право особистості на винятковість, але впадаємо в іншу крайність. Учорашні посередності будь-що в будь-який спосіб намагаються показати себе (надто перед мікрофонами) винятковими, оригінальними, неповторними...

Вітчизняна система середньої освіти була і полишається заповідником ідей рівності. «Зірки», навіть здобувши педагогічну освіту, залишали малопрестижну вчительську працю. Зоставалися ентузіасти, здатні на самопожертву, перед якими варто схилити голову...

Найсумніше в нашій середній освіті те, що діти та їхні батьки не можуть вибрати ні навчальний заклад, ні форму навчання, ні педагогів. І директор школи не має права добору — ані вчителів, ані учнів. Можна, звісно, змінити місце роботи чи навчання, але хіба від цього щось суттєво зміниться?

Вчителька математики Галина Софінська працювала в одній із кращих львівських шкіл, та покинула її, щоб створити альтернативний навчальний заклад для «зірок» — учнів і педагогів. Велосипед не винаходила. Вивчала зарубіжний досвід і галицьку систему гімназійної освіти до 1939 року й приміряла все це на реальне сьогодення. Рівність у Львівській приватній гімназії втілюється лише в тому, що всі «сторони» мають право вибору співпраці одна з одною. Галина Василівна як директор приватної гімназії сама добирала викладачів, передусім із середовища педагогів вищої школи. Симпатіями й антипатіями не керувалася, друзів на роботу не запрошувала, бо це було ризиковано. Адже діти і їхні батьки, які щомісяця платять 550 карбованців за навчання, також мають величезні права. Гімназисти й викладачі працюють як колеги, до дітей тут звертаються тільки на «ви», а вони — «пане викладач». Двох викладачів довелося розрахувати, бо вони не влаштовували дітей. Але ж діти, навіть коли вони «зірки», можуть бути несправедливі й інстинктивно протестувати проти великого навантаження. Директор не йде на повідку в гімназистів, і якщо сама вона впевнена у високому професіоналізмі того чи іншого педагога, намагається переконати учнів, що тертя у взаєминах тимчасові, їх можна здолати. У двох випадках із чотирьох вдалося досягти згоди.

Конкурсний відбір у гімназію випав на дні гекачепістського збурення. Воно не стривожило тих, що підняли планку вище за середній рівень. Тепер тут навчається 60 гімназистів 6-х, 7-х, 8-х класів. Згодом їх буде близько двохсот, і навчатимуться вони з десяти років. Викладачів — тридцять, їхній середній вік — 33 роки, половина педколективу — чоловіки. Це також істотно. Згадаймо, що у звичайних середніх школах фемінізоване виховання дає не дуже втішні результати.

Кла... кері...ів у ролі тра...ційних ...чок-опікунок тут немає. Зате є священик, спілкування з котрим необов'язкове згідно з гімназійним статутом, але діти з великим інтересом приходять на бесіди отця Ореста з Преображенської церкви.

Наступного навчального року тут працюватиме психолог, а поки що роль психологічної служби виконують директор і завуч — Михайло Ерстенюк. Програми предметів, що їх вивчають у школах, однакові. Та методи опанування знань інші, як і ...дхід до освіти. Гімназис... вивчають дв... сучасні іноземні мови — англійську й німецьку або англійську й французьку, а також латину. Вони опановують спецкурси, зорієнтовані на всебічний розвиток майбутньої інтелігенції. Це культура мови, ...о-есте...ий цикл, шахи, основи дизайну тощо. Для емоційної розрядки — ритміка, плавба, теніс. Уроки дуже насичені, тривають по сорок хвилин. Сердешні вундеркінди! Чи залишається в них час і сили на розваги? Змагання лідерів серед лідерів втомлює, але водночас викликає азарт. Дітям і викладачам цікаво працювати разом. У гімназії доброзичлива й спокійна атмосфера.

Певна річ, цей навчальний заклад поки що є лабораторією гімназії, і оскільки вона зароджується за нелегких ринк...х умов, т...ме життя с...ить перед ...о багато пекучих питань. Приватна гімназія — елітарний навчальний заклад за рівнем, духом і стилем. Та подивімося у вічі прозі життя: вона елітарна й за матеріальним становищем батьків, які можуть дозволити собі таку розкіш, як платне навчання. Та я не спантеличила Галину Василівну цим запитанням.

— У Галичині був і залишається потяг до освіти як до однієї з найбільших цінностей, заради якої варто йти на самопожертви...

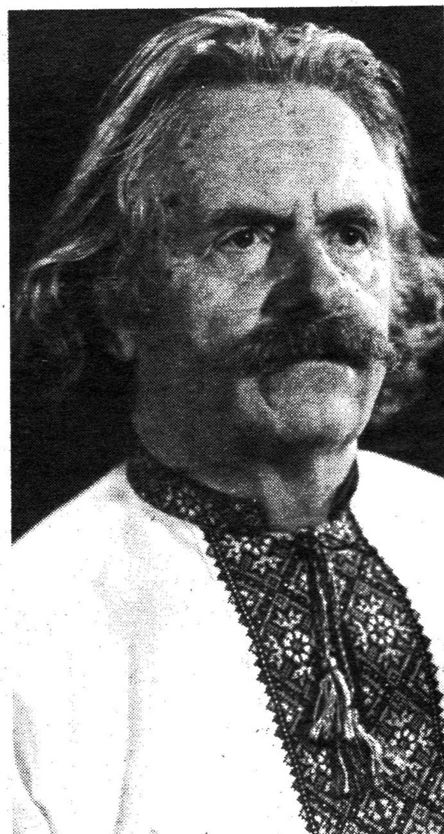
Серед «зірок» першої величини, які отримують гімназійну стипендію (вона становить 25 відсотків від тієї суми, що платять батьки) — хлопчина-шестикласник. У сім'ї троє дітей, мати — в декретній відпустці з найменшенькім. Сім'я не з заможних і все-таки хлопчика віддали до гімназії і добре зробили, бо він всебічно обдарований.

— Було б добре, коли б саме таким учням допомагали меценати, — вважає Галина Василівна. — Адже для підприємства чи бізнесмена — це дріб'язкова сума.

Потенційні меценати заклопотані проблемами виживання. Їм не до вирощування еліти, хоча без неї «виживання» нації в цілому неможливе...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

ДОРОГИ

Його стежка у велику літерату
пролягла з невеличкого закарпатсь
го села Дубово, що в Тячівсько
районі. Як один з дев'яти дітей бідн
го селянина він змалку пізнав поч
фунт лиха. Проте саме нелегка пр
ця загартувала волю, відповідальніс
за слово, які разом з невичерпно
любов'ю несе з собою Іван Чендей
сьогоднішнього дня.

Саме ця любов і віра у кращі час
літературу без кон'юнктурної позл
ки та дрібного розрахунку допомог
йому у дні цькувань, всіляких ут
ків та образ, що їх зазнав від пар
ідеологів за свій «Березневий сні
Заборони друкуватись упродовж д
в'яти років — для літератора доста
ньо, щоб зламатися, зневіритися. В
вистояв. І працював. Причому б
гніву, не принижуючи ні свого рід
го краю, ні власної людської гіднос
ні навіть недоброзичливців.

«Все минається» — вчив його му
рий батько, про котрого в Дубово
ще довгі літа поминатимуть, як п
особистість непересічну. До речі,

Літературні перш

Іван ЧЕНД

ТРЕМБІТА

РАНО-ВРАНЦІ я почув спів трембіти з обочини, що на ній забілили вівці квітом тернових чагарів. І відтоді чую голос її весняний.

Не знаю, де, на якій долині-галявині грав вівчар на трембіті й будив зі спанку село, та ніколи в пам'яті моїй не стихне її чарівний гомін.

Чую весняну трембіту, бо дзвенить мені срібними дзвонами, котиться владною луною в горах і падає в плюскіт Тересви, що прудко мчить, бо тікає з урвищ, облазів, кругогорів на долину, до лона Тиси.

Бачу діда Микулу в колі вівчарів на церковному дворі перед Великоднем.

— Ой, чесні людкове! Я нині корову дав би-м, коли би мені хтось подарував зуби та аби міг затрембітати ще раз!.. Та зазеленіли би хащі далекі, а гори довкола заговорили би до вас усіх! — Микула обводить рукою ліс.— Не розвився ще, бо весна холодна,— показує на груні.

Недаремно колись Микулу слухали полонини. Кажуть люди на Верховині, що одна донька австрійського графа кожного літа приїжджала слухати, як грає ватаг Микула.

...Чую спів трембіти, бо у ній спів Карпат і Верховини, бо в ньому шепіт замріяних смерек і дума велетнів-буків. Пташиний переспів у ньому зіллявся з переливами солов'я і віщуванням ворожки-зозулі. Бо в ньому гомін залицяльника полонинського вітру, курликання відлітаючих і прилітаючих журавлиних ключів, гутірка стурбованого звору і туркіт далекого грому.

Чую спів трембіти, бо в ньому безмежна ніжність душі моїх земляків-селян, бо він є жагою спраглого по красі серця. Бо в ньому мелодія віків.

У тій мелодії чую радість і біль, біль і радість.

Цілим трепетним єством своїм по веснах чую життєдайний спів трембіти...

І він є моєю мрією, моєю думою...

ГЕН-ГЕН д
скатертю-сам
лився лан.
хилить стиглі
над ним вис
бо. А у вис
титься розпе
щедро жбур
пломінь. Ні,
в бездонній
нилося і пал

Все потом
над доріжко
пшеницями,
ряні хвилі,
донизу. Хви
зупинні.

А колос
лоса, обважн
монистий. Тися
кожному, я
дзвін.

Тиша навк
лесне вусом
колихне, не
не шумить
що стоїть
не, тут біл
межа. Хто

ЛИЦАР УКРА

— ТАК НАЗВАВ МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ СЛАВЕТНОГО РОКОВИН Й

ЧАС ТЕПЕРІШНІЙ, КОЛИ ІНТЕНСИВНО ОСМИСЛЮЄМО СВОЮ ІСТОРІЮ, ОСОБЛИВО ЩЕДРИЙ НА УРОКИ. ОСЬ І З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ ЛИСЕНКА ЗГАДАЙМО ПРО РОЛЬ ЦІЄЇ ЛЮДИНИ У ЖИТТІ МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО.

Як відомо, гімназист Максим мешкав у родині Лисенків протягом 1908—1910 років. Вже значно пізніше усвідомив Рильський, що йому випало велике щастя формуватися в атмосфері подвижництва, яку створювали діячі «Київської громади». Тадей Рильський товаришував з Миколою Лисенком, який не раз гостював у Романівці, де жили Рильські.

Максим Тадейович підкреслював, що зріс у сім'ї та в оточенні, де Лисенкове ім'я завжди вимовлялося з особливою пошаною та любов'ю. Ось як глибоко запав у пам'ять юного Максима епізод життя в домі на Маріїнсько-Благовіщенській: «То була довга, тепла осінь 1908 року. Виглянувши увечері в своє вікно, я не раз міг бачити, як у синій напівтемряві балкона господар в одній білій сорочці сидить при лампі, що одкидає невелике світляне коло, над нотними паперами з олівцем в руці і похитує прекрасною своєю старчою — а проте юною! — головою в такт чутним лише для нього мелодіям. Писати він міг тільки ввечері та вночі — день у нього забирала школа та громадська робота. (...) То теж було вночі. Вивчивши свої «уроки», я ліг спати і вже був задрімав, як раптом до моєї кімнати долетіли урочисті, радісні, святочні звуки піаніно (...) Якийсь тріумф і разом інтимні теплі веселощі чулися в тих звуках. Як виявилося, то був марш на відкриття Київсь-

кого укра
...Я не чув
видано, не
де перехо
копис, — а
«співом п
чі темної»
мені в уш
щасливий
Рильський
їх спогада
фічній поем
молодість»
наш музич
змогу пра
лише ноча
поглинала
громадська
дання в му
ентузіазмо
ництві наш
вих» сячів
ла могутня
тура, гнана
російським
ентузіазмо
тися, хоча,
ємо вже
культура
таки на де
а не на са
ків-диваків

В —
НТ

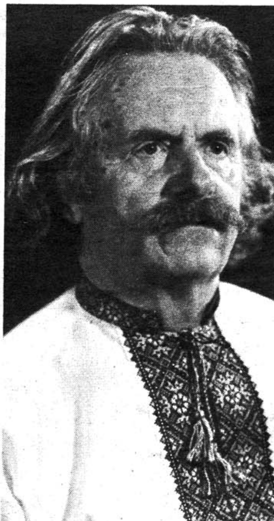
та рівень мис-
А навчаються
колах п'ятірки

і навчатимуть-
сяти років. Ви-
ридцять, їхній
— 33 роки, по-
лективу — чо-
також істотно.
у звичайних
лах фемінізо-
ня дає не дуже
тати.
ері ів у ро-
х чок-опі-
ає. Зате є свя-
вання з котрим
згідно з гімна-
ом, але діти з
ресом прихо-
и отця Ореста
ської церкви.
навчального
цюватиме пси-
що роль пси-
жби виконують
вуч — Михай-
к. Програми
їх вивчають
акові. Та ме-
ня знань інші,
освіти Гімна-
ь дв часні
— англійську
бо англійську
а також ла-
ановують спец-
ювані на все-
ток майбутньої
Це культура
сте ий цикл,
дис ну тощо.
розрядки —
а, теніс. Уроки
, тривають по
Сердешні вун-
залишається в
ли на розваги?
рів серед ліде-
е але водночас
т. Дітям і ви-
во працювати
азії доброзич-
на атмосфера.
цей навчальний
цо є лаборато-
і оскільки во-
ся за нелегких
, то ме жит-
ред о багато
нь. Приватна
ітарний навча-
за рівнем, ду-
Та подивімося
иття: вона елі-
еріальним ста-
ів, які можуть
і таку розкіш,
чання. Та я не
Галину Васи-
итанням.
ні був і зали-
до освіти як
йбільших цін-
якої варто
жертви...
к» першої ве-
тримують гім-
дію (вона ста-
отків від тієї
ять батьки) —
класник. У
й, мати — в
пустці з най-
ім'я не з за-
таки хлопчика
назії і добре
н всебічно об-

добре, коли б
ням допома-
и, — вважає
вна. — Адже
ва чи бізнес-
ріб'язкова су-

меценати зак-
емами вижи-
о вирощуван-
без неї «ви-
в цілому не-

ТЕЛЕНЧІ.

ДОРОГИ, ЗІГРІТІ ДОБРОМ

Його стежка у велику літературу пролягла з невеличкого закарпатського села Дубово, що в Тячівському районі. Як один з дев'яти дітей бідного селянина він змалку пізнав почім фунт лиха. Проте саме нелегка праця загартувала волю, відповідальність за слово, які разом з невичерпною любов'ю несе з собою Іван Чендей до сьогоднішнього дня.

Саме ця любов і віра у кращі часи, літературу без кон'юнктурної позлітки та дрібного розрахунку допомогли йому у дні цькувань, всіляких утисків та образ, що їх зазнав від партідеологів за свій «Березневий сніг». Заборони друкуватись упродовж дев'яти років — для літератора достатньо, щоб зламатися, зневіритися. Він вистояв. І працював. Причому без гніву, не принижуючи ні свого рідного краю, ні власної людської гідності, ні навіть недоброзичливців.

«Все минається» — вчив його мудрий батько, про котрого в Дубовому ще довгі літа поминатимуть, як про особистість непересічну. До речі, в

Особистості

часи гонінь автора «Березневого снігу» керівні мужі області додумались ущемити й немолодих уже тоді батьків письменника: урізали й так невелику (з півгектара) присадибну ділянку. Хоча разом з ними жив на обійсті і брат літератора Костянтин, колгоспник.

Чендеї легко ранимі. Але довго зла не тримають.

«Все минається... Залишається тільки людське добро» — ось суть їхньої душевної мудрості. Душевним теплом пронизана й більшість творів письменника. Закладені батьками та народною творчістю — першою вчителькою майбутнього письменника — поняття честі, совісті, благородства, вірності своїй землі, духовним і моральним заповітам ніколи не полишали його.

Що б не робив, де б не був. Тому й тягнуться до нього, до його творчості люди. Щоб почерпнути мудру пораду, відчути плече друга, відігріти душу.

А він — завше в дорозі. Чи то до друга-сусіда, якого ображає, повернувшись із заокеанських мандрів синпройдисвіт, чи до місцевих властьімущих, щоб роздобути трохи коштів для обласної організації Фонду культури. Чи на «миле поле» (як називає шмат землі біля хати), щоб разом з дружиною посадити картоплю.

Він подумки лине в рідне Дубове, до батьківської оселі. Йому знову не дає спокою задум майбутнього роману. «Можливо, й запізно берусь за нього. Але для того, щоб піти в десятий, необхідно пройти і всі попередні класи».

Незвідані дороги письменника. Єдине, що знаю певно: всі вони зігріті добром самобутнього таланту й невичерпної людяності великого майстра Івана Чендея.

Нехай щастить йому на них!

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

Літературні першодруки

Іван ЧЕНДЕЙ

ТРЕМБІТА

РАНО-ВРАНЦІ я почув спів трембіти з обочини, що на ній забіліли вівці квітом тернових чагарів. І відтоді чую голос її весняний.

Не знаю, де, на якій долиніґалявині грав вівчар на трембіті й будив зі спанку село, та ніколи в пам'яті моїй не стихне її чарівний гомін.

Чую весняну трембіту, бо дзвенить мені срібними дзвонами, котиться владною луною в горах і падає в плюскіт Тересви, що прудко мчить, бо тікає з урвищ, облазів, кругогорів на долину, до лона Тиси.

Бачу діда Микулу в колі вівчарів на церковному дворі перед Великоднем.

— Ой, чесні людкове! Я нині корову дав би-м, коли би мені хтось подарував зуби та аби міг затрембітати ще раз!.. Та зазеленіли би хащі далекі, а гори довкола заговорили би до вас усіх! — Микула обводить рукою ліс.— Не розвився ще, бо весна холодна,— показує на груні.

Недаремно колись Микулу слухали полонини. Кажуть люди на Верховині, що одна донька австрійського графа кожного літа приїжджала слухати, як грає ватаг Микула.

...Чую спів трембіти, бо у ній спів Карпат і Верховини, бо в ньому шепіт замріяних смерек і дума велетнів-буків. Пташиний переспів у ньому зіллявся з переливами солов'я і віщуванням ворожки-зозулі. Бо в ньому гомін залицяльника полонинського вітру, курликання відлітаючих і прилітаючих журавлиних ключів, «гутірка» стурбованого звору і туркіт далекого грому.

Чую спів трембіти, бо в ньому безмежна ніжність душі моїх земляків-селян, бо він є жагою спраглого по красі серця. Бо в ньому мелодія віків.

У тій мелодії чую радість і біль, біль і радість.

Цілим трепетним єством своїм по веснах чую життєдайний спів трембіти...

І він є моєю мрією, моєю думою...

КОСАРІ

ГЕН-ГЕН до самого обрію скатертю-самобранкою простелився лан. На ньому додолу хилить стиглий колос пшениця, над ним височить безкрає небо. А у височині повільно котиться розпечене коло сонця, щедро жбурляючи на землю пломінь. Ні, сонце не пливе в бездонній синяві, воно зупинилося і палить нещадно лан.

Все потомилося. Над полем, над доріжкою, що лягла між пшеницями, морохтять повітряні хвилі, стрибають доверху, донизу. Хвилі ці невтомні, безупинні.

А колос нахилився до колоса, обважнілий і рясний, зернистий. Тисяча таких зернин в кожному, як литий із золота дзвін.

Тиша навколо. Колос не шелесне вусом, стеблом вітер не колихне, не проспіває птиця, не шумить гіллям висока липа, що стоїть обіч доріжки. Певне, тут біля липи проходила межа. Хто посадив цю липу на радість вітрам-парубкам, який легіник стояв у її тіні зі своєю любкою? Чиї пчілки в пору цвітіння збирали з неї мед, який плугатар знаходив під нею відпочинок?

Ген там, праворуч, біліють солом'яні брилі, похитуючись над ланом, валкою ступають, втинаючись косами в пшеницю, косарі. В якому танці є подібні рухи до рухів отих косарів — загорілих, закосичених колосом?

«Цвін-цім, цім-цвінь», — чути пташенят на лану. Та їх почує один тільки косар — той має добре вухо між змахами коси. Він відкладає косу і бреде, розгортаючи уважно і любовно стебла, щоб не втоптати колос у землю. Десь тут, поблизу, шукає гніздо з пташенятами.

— Ей, тезку, ану іди сюди! Подивися, яка краса завелася на ниві,— кличе другого косаря, махаючи важкою мозолястою рукою.

Другий іде слідом, прокладеним у пшениці, і собі розгортає колоси, нахиляється додолу, щоб не толочити їх ногами.

— Та то жайворонята! Дивися, просять їсти і пити! — говорить косар, показуючи на вкритих пухом пташат, що дзьобики роззявляють широко.

— Ану принеси води, щобисьмо їх закапали, бо пташок замучила спека.

Косар виходить на стерню, бере жбан й знову іде до гнізда. А товариш відкусив стебло, тягне ним з жбана воду і по крапельці пускає до дзьобика кожному.

Косарі беруть коси, і на ниву лягає пшениця.

Позаду залишилися дві жмені стебел, серед яких до землі принишкло гніздо з пташенятами.

Ужгород.

ЛИЦАР УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ,

— ТАК НАЗВАВ МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ СЛАВЕТНОГО МИКОЛУ ЛИСЕНКА У СТАТТІ, ПРИУРОЧЕНІЙ ДО СОТИХ РОКОВИН ЙОГО НАРОДИН

ЧАС ТЕПЕРІШНІЙ, КОЛИ ІНТЕНСИВНО ОСМИСЛЮЄМО СВОЮ ІСТОРІЮ, ОСОБЛИВО ЩЕДРИЙ НА УРОКИ. ОСЬ І З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ ЛИСЕНКА ЗГАДАЙМО ПРО РОЛЬ ЦІЄЇ ЛЮДИНИ У ЖИТТІ МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО.

Як відомо, гімназист Максим мешкав у родині Лисенків протягом 1908—1910 років. Вже значно пізніше усвідомив Рильський, що йому випало велике щастя формуватися в атмосфері подвижництва, яку створювали діячі «Київської громади». Тадей Рильський товаришував з Миколою Лисенком, який не раз гостював у Романівці, де жили Рильські.

Максим Тадейович підкреслював, що зріс у сім'ї та в оточенні, де Лисенкове ім'я завжди вимовлялося з особливою пошаною та любов'ю. Ось як глибоко запав у пам'ять юного Максима епізод життя в домі на Маріїнсько-Благовіщенській: «То була довга, тепла осінь 1908 року. Виглянувши увечері в своє вікно, я не раз міг бачити, як у синій напівтемряві балкона господар в одній білій сорочці сидить при лампі, що одкидає невелике світляне коло, над нотними паперами з олівцем в руці і похитує прекрасною своєю старчою — а проте юною! — головою в такт чутним лише для нього мелодіям. Писати він міг тільки ввечері та вночі — день у нього забирала школа та громадська робота. (...) То теж було вночі. Вивчивши свої «уроки», я ліг спати і вже був задрімав, як раптом до моєї кімнати долетіли урочисті, радісні, святочні звуки піаніно (...) Якийсь тріумф і разом інтимні теплі веселощі чулися в тих звуках. Як виявилося, то був марш на відкриття Київського українського клубу. ...Я не чув, щоб той марш видано, не знаю навіть, чи де переховується його рукопис, — але саме таким «співом перемоги серед ночі темної» він і досі лунає мені в ушах...» Про цей щасливий випадок Максим Рильський пише й у своїх спогадах, і в автобіографічній поемі «Мандрівка в молодість». Звернімо увагу: наш музичний світоч мав змогу працювати «на себе» лише ночами. Денний час поглинала неоплачувана громадська робота і викладання в музичній школі. На ентузіазмові, навіть подвижництві наших геніїв і «рядових» сіячів світла поставала могутня українська культура, гнана й переслідувана російським царатом. Цьому ентузіазмові нам треба вчитися, хоча, здавалося б, маємо вже свою державу, і культура мусить триматися таки на державній політиці, а не на самопожертві одинаків-диваків.

Можна собі уявити, що означав для юного поета той епізод «нічного концерту» Лисенка... Пізніше Рильський напише: Лисенко був для нього образом «музики-громадянина, людини, що символізувала і втілювала відродження української пісні, а ширше беручи — й відродження української культури...»

А що означало перебувати в благодатній творчій атмосфері родин Лисенків-Старицьких-Косачів! Як природно формувалася там молода національна еліта, покликана служити народові з поважним багажем освіченості, професійності, совісності й тієї-таки самопожертви... Спадкоємність надбаного має відтворюватися цілеспрямовано — про це нам сьогодні теж варто пам'ятати.

Лисенко вабив юного Рильського особливою душевністю, чаром «елеганції, простоти і стриманості». Слухаючи композитора, що був віртуозом-піаністом, Максим «буквально п'янів від звуків фортепіано». Недарма ж одним із перших опублікованих творів Рильського була «Пісня» (1910 р.), присвячена Лисенкові. Далі Рильським буде написано ще багато творів, на які надихнув образ Миколи Віталійовича. «Бездоганний рицар української пісні, прекрасний композитор піаніст зостався в моїй пам'яті як найчарівливіша людина». Саме від Лисенка Максим Рильський перейняв і музичну культуру, і схиляння перед народною піснею, і смак до діяльної любові, пропаганди надбань української нації.

Людмила ТАРАН,
старший науковий працівник Київського літературно - меморіального музею Максима Рильського.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО ПОРЯДОК КОМПЛЕКТУВАННЯ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО, ВІЙСЬКОВОГО ТА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Верховна Рада України **постановляє:**

Затвердити Положення про порядок комплектування, матеріально-технічного, військового та фінансового забезпечення Служби безпеки України (додається).

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
25 березня 1992 року

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ПОРЯДОК КОМПЛЕКТУВАННЯ, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО, ВІЙСЬКОВОГО ТА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

I. Комплектування Служби безпеки України

1. Особовий склад Служби безпеки України включає офіцерів, прапорщиків і мічманів, військовослужбовців надстрокової служби та військової служби за контрактом і строкової служби.

2. Офіцерський склад Служби безпеки України комплектується військовослужбовцями, які закінчили відповідні спеціальні навчальні заклади і одержали офіцерські звання; офіцерами запасу за їх власним бажанням: прапорщиками, мічманами, військовослужбовцями надстрокової служби та військової служби за контрактом, а також військовослужбовцями цієї категорії, які знаходяться у запасі, з вищою, середньою спеціальною і середньою освітою та необхідною спеціальною підготовкою з присвоєнням їм офіцерських звань.

Комплектування офіцерських посад здійснюється також шляхом зарахування на службу в Службу безпеки України випускників вищих цивільних та військових навчальних закладів, працівників підприємств, установ, організацій міністерств і відомств за їх власним бажанням.

3. Комплектування на посади, що заміщуються офіцерами, прапорщиками і мічманами, військовослужбовцями надстрокової служби та військової служби за контрактом, може провадитися також особами жіночої статі, які мають відповідну освіту або спеціальну підготовку.

4. Посади прапорщиків і мічманів, військовослужбовців надстрокової служби та військової служби за контрактом комплектуються на договірній основі (за контрактом), що укладається особою, яка виявила бажання проходити службу в органах і підрозділах Служби безпеки України, з одного боку, та Службою безпеки України, з іншого боку, в особі відповідного командира (начальника), який має право призначати на посаду.

5. Порядок переведення військовослужбовців із Збройних Сил України та інших військових формувань, а також органів внутрішніх справ в Службу безпеки України визначається відповідно міністром оборони України, командуючими (начальниками) інших військових формувань, міністром внутрішніх справ України та головою Служби безпеки України.

6. Комплектування військових формувань Служби безпеки України військовослужбовцями строкової служби провадиться шляхом призову на дійсну військову службу громадян України, які досягли призовного віку і придатні за станом здоров'я до служби. Чисельність громадян, які підлягають призову, встановлюється Кабінетом Міністрів України на підставі заявок, що подаються Службою безпеки України.

З метою якісного комплектування військових формувань Службі безпеки України надається право попереднього вивчення складу допризовників та їх добору в військових комісаріатах Республіки Крим, міст Києва і Севастополя та областей України.

7. Відповідальність за стан і якість комплектування військових формувань Служби безпеки України, розподіл військовослужбовців строкової служби по частинах, своєчасне та організоване звільнення солдатів і матросів, сержантів і старшин, які вислужили встановлені строки дійсної військової служби, покладається на голову Служби безпеки України.

8. Порядок та умови проходження служби в Службі безпеки України регламентується Положенням про проходження військової служби особовим складом Служби безпеки України, яке затверджується Президентом України.

9. Строк служби в Службі безпеки України зараховується всім військовослужбовцям до загального трудового стажу.

10. Особовий склад Служби безпеки України користується пільгами при сплаті податків у розмірах і порядку, встановлених законодавством.

11. Офіцерський склад, прапорщики і мічмани, військовослужбовці надстрокової служби та військової служби за контрактом Служби безпеки України користуються пільгами при розподілі житла, встановленні квартирних телефонів, влаштуванні дітей у дошкільні заклади, вирішенні інших питань соціально-побутового забезпечення у порядку, передбаченому актами законодавства.

II. Матеріально-технічне та військове забезпечення Служби безпеки України

12. Держава забезпечує органи, підрозділи та військові формування Служби безпеки України необхідними матеріальними засобами, технікою, обладнанням, озброєнням, військовим майном для здійснення оперативно-службової діяльності.

13. Матеріально-технічне та військове постачання здійснюється централізовано за заявками Служби безпеки України органами постачання, що визначаються Кабінетом Міністрів України.

14. Служба безпеки України має також право укладати прямі господарські договори з державними та іншими підприємствами, установами і організаціями.

15. У користування Службі безпеки України надаються у встановленому порядку земельні ділянки під адміністративні і господарські будівлі, науково-дослідні, навчальні та лікувально-оздоровчі заклади і об'єкти, споруди військових формувань, сільськогосподарські підсобні господарства та колективні сади і городи.

16. Служба безпеки України звільняється від передачі місцевим органам влади частини житла, збудованого за рахунок цільових державних капітальних вкладень та власних коштів.

Житло, що звільняється співробітниками Служби безпеки України, у встановленому порядку надається відповідним органом, підрозділом і військовим формуванням цієї Служби для заселення.

17. Торговельно-побутове обслуговування офіцерів, прапорщиків і мічманів, військовослужбовців надстрокової служби, військової служби за контрактом і строкової служби, працівників за трудовим договором Служби безпеки України здійснюється у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

18. Соціальне і пенсійне забезпечення особового складу Служби безпеки України провадиться відповідно до законів України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» і «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ».

III. Фінансове забезпечення Служби безпеки України

19. Фінансування діяльності Служби безпеки України здійснюється за рахунок коштів державного бюджету України.

20. Пенсійне забезпечення співробітників — військовослужбовців Служби безпеки України, звільнених у запас та у відставку, здійснюється регіональними органами Служби безпеки України за місцем їх постійного проживання.

Актуальне інтерв'ю

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК РЕКОМЕНДУЄ...

У кінці квітня в Києві відбулася нарада керівників Національного банку та комерційних банків України. Коли збирається стільки банкірів та ще й несподівано, та ще й у непевний час фінансової, економічної кризи, то мимоволі замислишся: що вони задумали? І взагалі, що вони собі думають з приводу ситуації, яка склалася?

Кореспондент «Голосу України» В. Писанська попросила прояснити її голову правління Національного банку України Вадима ГЕТЬМАНА.

— Вадиме Петровичу, що задумали банкіри, які недавно збиралися в Києві?

— Якби ж задумали... Скликати таку представницьку нараду змусила фінансова криза в розрахунках, відсутність ефективного механізму грошово-кредитного регулювання економіки. Фінансовий стан підприємств і організацій настільки погіршився, що це призвело не тільки до затримки в розрахунках, а й стало однією з причин спаду виробництва.

— У зв'язку з цим подейкують про величезну суму прострочених боргів...

— Так, сума прострочених боргів підприємств і організацій збільшилась у першому кварталі в 45 разів, що становить 136 мільярдів карбованців. І це при тому, що господарники одержали додатково близько 400 мільярдів карбованців позик (заборгованість по позиках зросла в 3,4 раза).

— Що зумовило такий вал боргів?

— Він спровокований відміною контролю за цінами і розміром фондів споживання, що, в свою чергу, посилило інфляційні процеси. В умовах безупинного зростання цін — щоденно на один-два відсотки, знецінення карбованця — всі господарські суб'єкти втратили інтерес до нагромадження інвестицій. Вони часто забирають у фонд споживання не тільки зароблене, а й раніше створені основні й оборотні фонди. Тому підприємствам катастрофічно не вистачає власних оборотних коштів.

Крім того, уповільнився оборот грошових коштів. Через надто повільний рух їх від платника до одержувача в дорозі постійно застряє понад 300 мільярдів карбованців.

Проте головною причиною такого фінансового стану є непідготовленість банків і господарників до роботи в умовах, коли стара господарсько-фінансова система розвалилась, а нова ще не склалася. Адже наші підприємства в умовах командної системи звикли до того, що головне — зробити план і відвантажити продукцію, а гроші надійдуть. Однаково від кого — покупця, міністерства, банку, держави. Тому й тепер багато господарників не цікавляться фінансовими можливостями покупця.

— Але ж і банки повинні цікавитися фінансовим станом своїх клієнтів...

— Бачите, вони теж звикли, що, зрештою, всі фінансові прориви будуть перекриті за рахунок держави. Банки піклуються лише про прибутки. Проте така байдужість може погано обернутися: багато підприємств можуть збанкрутувати — або через збиткову діяльність, або через те, що не зможуть одержати платежів від своїх партнерів. А це в свою чергу загрожує великими зб[illegible]ками, якщо не банкрутств[illegible] самих банків.

— Як уникнути цього?

— Запровадивши міжбанківські розрахунки через кореспондентські рахунки. В ринкових умовах неможливо працювати, якщо банки черпають гроші із спільного казана, коли невідомо, скільки кредитних ресурсів вони мають. В умовах існуючого МФО неможливий і банківський нагляд, мета якого — запобігання їхньому банкрутству.

З цією метою ми відкрили розрахунково-касові центри, але вони виявилися не підготовленими до розрахунків через кореспондентські рахунки. Документи на розрахунково-касові центри здаються неякісні і невчасно. Інформація обробляється повільно, особливо та, що надходить від банків Росії. Тому потрібно виділити факторинговий кредит комерційним банкам — 50 мільярдів карбованців для купівлі розрахункових документів, що були виставлені на платників.

За умови координування цієї акції з наданням сільськогосподарським виробникам 62 мільярдів карбованців відповідно до Указу Президента України від 3 квітня 1992 року це дозволить значною мірою подолати кризу платоспроможності. Проте розв'язання цього питання з допомогою факторингового кредиту буде ефективним лише за умови врегулювання з Росією на міжурядовому рівні питань оплати з боку російських покупців фактично поставленої їм продукції українськими підприємствами.

Оскільки це стосується виконання держзамовлень, то з 15 травня банки припинять приймання платіжних вимог від клієнтів. Розрахунки здійснюватимуться тільки платіжними дорученнями і акредитивами.

Водночас Національний банк України рекомендує підприємствам здійснювати відвантаження товарів за межі України лише за умови попередньої оплати або відкриття акредитива в банку, що обслуговує українського постачальника.

FEDERAL RESERVE NOTE

Український банк «Відродження»

З Д І Й С Н Ю Є   О П Е Р А Ц І Ї

ПО КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ

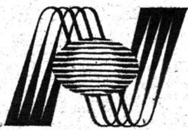
ПО ВЕДЕННЮ ВАЛЮТНИХ РАХУНКІВ ГРОМАДЯН

Наша адреса:
м. Київ- 30
вул. М. Коцюбинського, 7а
тел. 221-30-69
225-13-60

валютні рахунки - поточні та вкладні відкриваються без усяких обмежень

Ч Е К А Є М О   Н А   В А С   і   З А В Ж Д И   В А М   Р А Д І !

TEN DOLLARS

NICBR

ИЗГОТОВИМ И РЕАЛИЗУЕМ

ПОЛИЭТИЛЕНОВУЮ ПЛЕНКУ

любых цветов, пищевую, техническую или тепличную всевозможных размеров,

а также

ПОЛИЭТИЛЕНОВЫЕ ПАКЕТЫ

различных размеров, толщины и цветов.

Имеем возможность обмена готовой пленки с нашего склада в г. Луганске на

— полипропилен,
— полистирол,
— полиэтилен в гранулах в/д, н/д,
— пластик АБС или товары народного потребления импортного производства.

348047, г. Луганск, ул. О. Кошевого, 32.
Тел.: 8(064-2) 52-21-17; 57-41-69; 57-64-26; 57-39-87.

Г А Р А Н Т — ОИС

Общество инвестиционного страхования

Общество предлагает Вам путь повышения социальной защищенности при переходе к рынку:

— коллективное страхование жизни за счет средств предприятий;

— возвратное страхование: 15% годовых плюс отчисления от прибыли по результатам финансового года;

— страхование коммерческого риска (возвратное и безвозвратное), консультации для предпринимателей, желающих уменьшить количество отчисляемых налогов.

Приглашаем всех желающих, имеющих опыт работы по страхованию к сотрудничеству!

Обращайтесь по телефону: 220-93-88 в рабочее время.

Измаильский судоремонтный завод приступил к изготовлению автоклавов вертикальных, марки Л9-КСО, для стерилизации плодоовощных, мясных и рыбных консервов в стеклянной и металлической таре, полезная вместимость 0,9 туб. (0,535м³).

Заинтересованных лиц просим обращаться по адресу: 272630, Измаил, ул. Артема, 1. Контактный телефон: 2-50-74.

Организация продает со склада в г. Киеве, за рубли, по безналичному расчету:

— автомобили ВАЗ 21063, ЗАЗ 1102 «Таврия»;
— автомобиль «Форд-Сиерра» (Д) 1987 г.;
— микроавтобус «Тойота»;
— сигареты «Конгресс» (пр-во США),

За СКВ:

— автомобиль «Мерседес-Бенц» 230, 280;
— автомобиль «Пежо» 405;
— автомобиль «Форд-Скорпио» (1987 г.);
— автомобиль «Ауди» 100 (1987);
— автомобиль «БМВ» 520 (1985).

Контактные телефоны: 227-63-82, 220-11-49.

ВПЕРВЫЕ
ОДНОВРЕМЕННО С ЗАПАДНЫМ ПОТРЕБИТЕЛЕМ
можно приобрести
ПРИНЦИПИАЛЬНО НОВЫЙ вид офисной техники
«БИЗНЕС-ЦЕНТР "НАВИГАТОР"»
производства фирмы Canon

«НАВИГАТОР» включает в себя:
- IBM-совместимый компьютер со струйным принтером и сенсорным экраном;
- телефакс;
- телефон с автоответчиком;
- сканер.

Все элементы «НАВИГАТОРа» работают как единая система, что обеспечивает НОВОЕ КАЧЕСТВО работы!

Предоставляются консультации, гарантии, русификация и поддержка других алфавитов, оптовая скидка, оплачиваются услуги дилеров.

По всем вопросам обращаться по телефону СП «*СИПМА*» в г. Киеве
(044) 295-87-20, 295-13-56.

Киевский филиал ТД "КОМПЛЕКСНЫЕ СИСТЕМЫ"
фирма "Система-К"
предлагает:
-лазерные, струйные принтеры, сканеры фирмы **Hewlett Packard**, *другую периферию*
-копировальную технику, расходные материалы
- телефаксы, телефоны, автоответчики
- бухгалтерские калькуляторы
- видеотехнику
тел./факс (044)216.93.36
Оптовым покупателям предоставляется скидка

У місті Кобеляках Полтавської області продовжується будівництво центру мануальної терапії, який очолить лікар Касьян М. А.

Звертаємося до трудових колективів та приватних осіб зробити посильний внесок до фонду лікаря Касьяна М. А.

Для збору коштів на спорудження центру відкрито фонд лікаря Касьяна М. А. Його розрахунковий рахунок № 000142731 у відділенні агропромбанку «Україна», м. Кобеляки Полтавської області, МФО 331188.

ЗАПОРІЗЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

з клінічну ординатуру за спеціальностями: акушерство і гінекологія (2), анестезіологія та реаніматологія (2), дерматовенерологія (1), неврологія (1), отоларингологія (1), офтальмологія (1), педіатрія (6), психіатрія (1), терапія (2), кардіологія (1), хірургія (5), дитяча хірургія (1).

Строк конкурсу: місяць з дня оголошення.

Адреса інституту: 330074, м. Запоріжжя, пр. Маяковського, 26, медичний інститут, науковий відділ. **Телефон:** 33-50-58.

Шахи

ВПЕРШЕ — САМОСТІЙНО...

У перші дні червня в столиці Філіппін — Манілі розпочнеться чергова Всесвітня шахова Олімпіада — видатна подія в спортивному житті планети. Представники України, які й раніше бували переможцями подібних турнірів, до Манілі поїдуть самостійною командою, яка представлятиме суверенну державу.

Федерація шахів нашої країни вже визначила склад збірної. У чоловіків це Василь Іванчук, Олександр Білявський, Олег Романишин, Адріан Михальчишин (усі — Львів), Володимир Еінгорн (Одеса), Олександр Новиков (Харків), у жінок — Аліса Галямова-Іванчук, Марта Літинська, Ірина Чолушкіна (усі — Львів) та Лідія Семенова (Київ).

Кілька днів тому мені вдалося поговорити з лідером українського колективу Василем Іванчуком. Спершу попросив його розповісти трохи про себе.

— Мені 22 роки, з шести захоплююсь шахами. Навчаюся на четвертому курсі шахової спеціалізації Львівського інституту фізкультури.

— Як ставляться до шахів у вашій родині?

— Гадаю, що цілком позитивно. Адже батько привів мене до секції, мати — моя найпалкіша вболівальниця. Вона завжди розуміла, що саме шахи — сенс мого життя. І дружина моя до шахів ставиться прихильно. Це й не дивно, бо Аліса Галямова — відома шахістка. Якщо зважити на те, що й наш синочок Михась, якому виповнився рік, залюбки бавиться шаховими фігурками, то мушу відзначити, що життя нашої родини повністю підпорядковане шахам.

Мені доводилося двічі виступати на шахових Олімпіадах — в Салоніках (1988 року) і Новому Саді (1990). Сприймав їх, якщо відверто, як звичайні змагання, без особливого ентузіазму, хоча й усвідомлював їх велику вагу. Інша річ тепер, коли доведеться захищати спортивний престиж незалежної України. Зрозуміло, що відповідальність значно зростає, моральний настрій теж. Ця Олімпіада буде унікальною ще й тому, що вперше не виступатиме збірна СРСР.

— Чи має українська команда шанс на призове місце?

— Звичайно. Але всі підстави думати так само є й у цілого ряду збірних. Не лише Росія й Англія ходитимуть у фаворитах. Сильних і грізних команд на Філіппіни приїде вдосталь. Найскладніше буде, звісно, на першій дошці. Адже компанія підбереться суперсильна: Каспаров (Росія), Камський (США), Любоєвич (Югославія), Корчной (Швейцарія), Шорт (Англія), Ананд (Індія) та інші зірки.

— Цікаво, а як готується до свого першого, такого визначного, старту збірна України?

— Річ у тім, що хоч ці змагання і командні, кожен готується самостійно, за власними, фірмовими, «рецептами». Для спільних зборів, які практикувалися раніше, немає коштів. Можливо, до збірної могли б потрапити й харків'янин Чернін, і одесит Тукмаков або львів'янин Дорфман. Але вони самі не подбали про місце в цьому колективі.

— На що можуть розраховувати наші жінки?

— Легкого життя у них не передбачається. Претенденток на п'едестал — з надлишком: Грузія, Угорщина, США (команда складена з колишніх громадянок вже не існуючого СРСР). Утім, моя дружина Аліса має значно оптимістичніший настрій. Вона каже, що в наших дівчат боксерська відвага, а майстерності українським шахісткам не позичати.

— Що ж, успіху вам! За вас уболіватиме вся Україна.

— Дякую...

Юрій КОРДІЯК.

Львів.

ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ.

Останнім часом одна за одною виходять на міжнародну арену спортивні команди відродженої України. Це приємна, але дуже відповідальна справа, якщо хочете — державної ваги. І всі ці дебюти вимагають, зрозуміло, коштів. Ставитись до них легковажно — соромно. Вже на перших кроках українських атлетів на шляху до міжнародного визнання стався ряд неприємних непорозумінь. Чомусь перший у своїй історії матч національна збірна України провела не в столиці держави, а в Ужгороді, де господарями почувалися гості — угорці. Організатори матчу навіть підходящого за розмірами державного прапора України не знайшли.

Слід пам'ятати, що і перший вихід у світ наших шахових команд матиме величезний резонанс, солідну пресу. Отже, треба зробити все, щоб дебют вийшов гідним.

ПОСОЛ РОСІЇ — ГІСТЬ «ДИНАМО»

Днями в гостях у футбольного клубу «Динамо» (Київ) побував Надзвичайний і Повноважний Посол Російської Федерації в Україні Леонід Смоляков. У розмові з президентом ФК «Динамо» Віктором Безверхим гість поцікавився створенням першого в колишньому Союзі професійного футбольного колективу. Обговорювалося також питання про відносини українського й російського спорту, зокрема, футболу.

Олексій СЕМЕНЕНКО, прес-секретар ФК «Динамо» (Київ).

Теніс

ЗА ПРИЗИ «АНТЕЯ»

Юнацькі тенісні змагання «Кубок «Антея» засновані понад чверть віку тому. А з 1984 року — це вже меморіал видатного авіаконструктора Олега Антонова. Останніми роками ці турніри набули міжнародного статусу. Як же проходив нинішній? Про це розповідає його головний арбітр, майстер спорту **Георгій КАРЦЕВ**:

— Почну з цифр. Змагання проходили в три етапи, участь у них узяли 264 учасники. Окрім тенісистів з багатьох міст України, своє вміння демонстрували також спортсмени Латвії, Росії, Казахстану.

Тепер про переможців і призерів. Вікова група 1976—1978 роки народження. У дівчат фінал виявився київським. Вихованка ДЮСШ-7 О. Пилипчак взяла гору над Л. Тензіною («Антей»). А у юнаків вирішальний матч був антеївським — А. Сафарян виграв у В. Лиса. Вікова група 1979—1980. У дівчат першість виборола мінчанка О. Барабанщикова, яка подолала опір своєї землячки і лауреатки наших змагань минулого року Т. Пучек. У хлопців перший приз дістався рижанину Е. Клявіньшу. Він переграв алмаатинця О. Кедрюка. Нарешті, про суперечку найменших — одинадцятирічних і молодших. Москвичка О. Сисоєва в фіналі виявилася сильнішою від харків'янки С. Прохватило. А у хлопчиків рижанин Р. Спрога виграв у львів'янина О. Терещука.

Переможці і призери отримали грошові премії, красиві медалі, вимпели, цінні подарунки, а киянин Армен Сафарян, який вдруге поспіль став переможцем,— копію літака «Ан-74»...

Віктор ГЕНЧУК.

ІЗ СУДДІВСЬКИХ ПРОТОКОЛІВ

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ. ВИЩА ЛІГА. 15 ТУР.

ГРУПА А.

«КАРПАТИ» — «НИВА» Вц. 2:1 (2:1). 3500 глядачів. Суддя І. Ярменчук (Київ). Голи: Козак (4), Різник (34) — у господарів; Зубчук (30) — у гостей. На 30-й хвилині Зубчук не реалізував пенальті. Попереджено Хвою, Солов'єнка, Жидкова (усі — «Нива»).

«ТЕМП» — «КРЕМІНЬ». 2:3 (2:2). 7500 глядачів. Суддя В. Звягінцев (Донецьк). Голи: Недоростков (33), Довгалець (43, з пенальті) — у господарів; Бобиляк (10), Жабченко (43), І. Карпонай (89). Попереджено Марченка («Кремінь»).

	І	В	Н	П	М	О
Таврія	12	8	3	1	20—7	19
Шахтар	12	6	4	2	18—6	16
Чорноморець	12	5	6	1	21—8	16
Металург	12	5	5	2	16—9	15
Торпедо	12	5	5	2	13—7	15
Кремінь	14	4	6	4	11—14	14
Карпати	13	3	4	6	9—14	10
Евіс	12	2	3	7	7—16	7
Темп	13	2	3	8	7—21	7
Нива Вц.	14	2	3	9	10—30	7

ГРУПА Б.

«МЕТАЛІСТ» — «ДНІПРО». 1:0 (0:0). 7000 глядачів. Суддя Є. Канана (Донецьк). Гол: Панчишин (52). Попереджено Помазуна («Металіст»), Горілого, Полуніна, («Дніпро»).

«НАФТОВИК» — «ЗОРЯ»-МАЛС. 2:2 (1:1). 7500 глядачів. Суддя О. Лисенко (Одеса). Голи: луганчанин Зуєнко (8, у власні ворота), Липинський (89) — у господарів; Гусейнов (38), Зуєнко (52) — у гостей. Попереджено Нікітіна («Зоря»-МАЛС).

СКА — «БУКОВИНА». 3:0 (1:0). 2000 глядачів. Суддя Л. Бавикін (Харків). Голи: Харковщенко (18), Порохневич (78, 89). Попереджено Махіню («Буковина»).

«ДИНАМО» — «ПРИКАРПАТТЯ». 2:0 (0:0). 1700 глядачів. Суддя В. Авдиш (Сімферополь). Голи: Саленко (55), Леоненко (84). Попереджено Безсмертного («Динамо»), Хомина («Прикарпаття»).

	І	В	Н	П	М	О
Динамо	13	9	4	0	19—6	22
Дніпро	14	7	2	5	17—13	16
Нива Тр.	14	6	4	4	11—7	16
Буковина	13	6	4	3	14—11	16
Волинь	13	7	1	5	18—12	15
Металіст	13	5	4	4	16—12	14
Зоря-МАЛС	14	5	3	6	19—19	13
Нафтовик	13	4	3	6	7—16	11
Прикарпаття	13	2	4	7	3—12	8
СКА	14	1	1	12	9—25	3

Коментар

ЗНАТИ Б ТЕ МІСЦЕ...

Якби знав, де спіткнешся, то й місце те обминув десятою дорогою. Але в футболі, де все підпорядковано календареві змагань, обминути суперників неможливо. От і наразилася «Буковина» в Одесі на розгніваного аутсайдера. Дванадцять матчів програли перед цим армійці, в активі мали лише очко. Зрозуміло, що гості не чекали такого повороту подій і, зрештою, відчутної поразки, яка зробила примарними шанси буковинців на перше місце в підсумку.

А одеситів, до яких, безумовно, прийшло натхнення, можна привітати з першою перемогою в чемпіонаті. Хоча турнірна ситуація у них, будемо відверті, практично безвихідна. Але треба грати, прагнути до нових успіхів.

Два очки здобули «Карпати» у важкій боротьбі з сусідою по турнірній таблиці — вінницькою «Нивою». Гостей не врятував навіть колишній воротар київського «Динамо» Олександр Жидков, який у цілому грав надійно. Однак і в нього не витримали нерви. За що й отримав попередження.

Київські динамівці змінили арену. Останнім часом вони виступали на своєму клубному стадіоні. А от прикарпатців приймали вже на Республіканському. До речі, наступні поєдинки кияни проводитимуть теж на ньому. І, зокрема, в п'ятницю о 19.00 вони розпочнуть матч з «Буковиною». А любителі пива зможуть поласувати тут «Золотими воротами» (спільне американо-українське виробництво).

Зміна арени явно пішла на користь господарям. Динамівці діяли весело і вправно. Красиві голи забили їхні штатні форварди. Мабуть, слід бути пильним кращому бомбардирові ліги луганцю Гусейнову. Адже, здається, налагодив приціл киянин Леоненко.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: атакує лідер чемпіонату України з регбі київський клуб КПІ.

Фото Миколи БОЧКА.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:
Для довідок — 441-89-61, 441-89-46
телефакс — 224-72-54
Відділ реклами — 441-89-44

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж 398.633.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047 Київ, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311092.

1 2 3 4 5 6 7 8 9